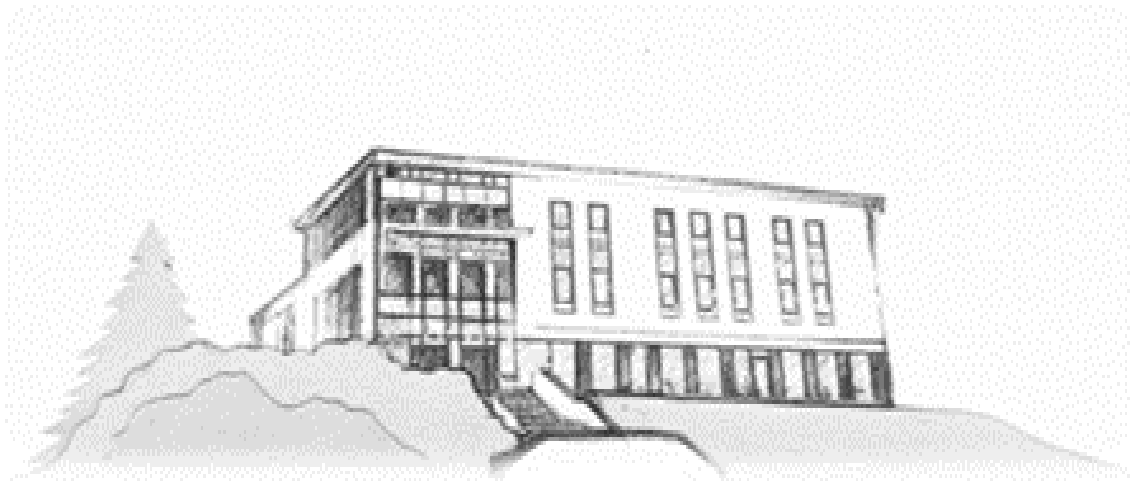

PATVIRTINTA
Šiaulių rajono savivaldybės mero
2024 m. balandžio 8 d. potvarkiu
Nr. M-229

**ŠIAULIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS VYTAUTO VITKAUSKO
VIEŠOSIOS BIBLIOTEKOS 2023 M. METINIS VEIKLOS ATASKAITOS RINKINYS**

2024-02-12
KURŠĖNAI

TURINYS

<i>Vadovo žodis</i>	3
I SKYRIUS. Savivaldybės strateginio plėtros plano įgyvendinimas.....	5
Pirmasis skirsnis. Konteksto (aplinkos) analizė.....	5
Antrasis skirsnis. Savivaldybės strateginio plėtros plano tikslų įgyvendinimas.....	10
II SKYRIUS. Bibliotekos metinio veiklos plano įgyvendinimas.....	17
III SKYRIUS. Paraiškos projektams įgyvendinti.....	26
<i>Priedai:</i>	
1. ŠRSVB struktūrinių teritorinių padalinių sąrašas ir pagrindiniai veiklos rodikliai.....	29
2. Informacija apie vadovaujamas pareigas einančių asmenų atlyginimą per ataskaitinius metus.....	30

VADOVO ŽODIS

2023 m. – pirmieji metai, kai Šiaulių rajono savivaldybės Vytauto Vitkausko viešoji biblioteka (toliau – ŠRSVB) savo veiklą vykdė rekonstruotame pastate Kuršėnuose. Biblioteka vartotojams suteikė galimybę rinktis daugiau nei iš 39000 vnt. leidinių, atsiskleisti ir dalyvauti kultūriniame gyvenime, skaitmeninio, medijų ir informacinio raštingumo mokymuose, kvietė atrasti netradicines skaitymo formas, naudotis kūrybos, bendradarbybės ir laisvalaikio erdvėmis, dalyvauti informaciniuose, kultūriniuose ir skaitymo skatinimo renginiuose. Biblioteka tapo patraukliu turistų lankomu objektu. Praėjusiais metais apsilankė, domėjosi šiuolaikinėmis, daugiafunkcinėmis erdvėmis, teikiamomis inovatyviomis paslaugomis per 700 Šiaulių rajono bendruomenės narių, svečių iš kitų Lietuvos miestų ir užsienio. Sulaukta kolegų iš Pagėgių, Kaišiadorių, Plungės, Akmenės, Kupiškio ir kitų Lietuvos savivaldybių viešųjų bibliotekų.

Šiaulių rajono savivaldybės taryba dar 2022 m. pabaigoje suteikė ŠRSVB žymaus kalbininko, habilituoto humanitarinių mokslų daktaro, profesoriaus Vytauto Vitkausko vardą. 2023 m. kovo 16-ąją, minint Knygnešio dieną, vyko iškilminga vardo suteikimo šventė, simboliškai pavadinta sambūriu. Jos metu įžiebta ŠRSVB lauko iškaba su nauju pavadinimu ir atidengtas stilizuotas Vytauto Vitkausko portretas.

Ataskaitiniais metais atlikti ŠRSVB lankytojų pasitenkinimo paslaugomis tyrimai. Džiugu, kad lankymosi intensyvumas, lyginant su ankstesnių metų tyrimais, padidėjo 7 proc. Bent kartą per mėnesį bibliotekoje apsilanko net 86 proc. respondentų. ŠRSVB teikiamas paslaugas daugiau nei 95 proc. lankytojų vertina labai gerai, t. y. 6,3 proc. daugiau, lyginant su Lietuvos viešųjų bibliotekų lankytojų 2022 m. tyrime nustatytu vertinimu. ŠRSVB be padalinių tyrimas parodė, kad bibliotekos lankomumas išaugo net 46 proc. Padidėjo jaunų žmonių, kurie naudojami daugiau nei viena bibliotekos paslauga, apsilankymų skaičius. Vartotojai išskyrė mėgstamiausias erdves – Suaugusiųjų abonementą, Edukacijų erdvę, Žiniasklaidos skaityklą. Atsižvelgiant į atliktų tyrimų rezultatus, siekiant efektyviau tenkinti rajono bendruomenės informacinius ir kultūrinius poreikius, parengtas ŠRSVB paslaugų ir aptarnavimo kokybei gerinti priemonių 2024 m. planas.

Šiaulių rajono savivaldybės Vytauto Vitkausko viešojoje bibliotekoje Kuršėnuose pagal patalpų nuomos sutartį vestibiulyje pastatyti kavos ir gaiviųjų gėrimų aparatai. Šaltuoju metų laiku, vartotojų patogumui, netoliese įkurta erdvė pailsėti ir pavalgyti. Šiltuoju metų laiku vartotojai užkūsti gali atviroje terasoje ir apžvalgos aikštelėje.

Per ataskaitinius 2023 m. gerinome ir struktūrinių teritorinių padalinių infrastruktūrą, materialinę bazę, plėtėme teikiamų paslaugų spektrą. Aukštelkės ir Verbūnų bibliotekose atnaujintos lentynos. Dalyje bibliotekų vaikų ir jaunimo erdvės papildytos sėdmaišiais, minkštais pufais, edukacinėmis priemonėmis. Bubių bibliotekoje atnaujintas plačiaekranis televizorius, kituose – telefono ir interneto ryšys, kompiuterinė programinė įranga.

2023 m. parengta 15 naujų kraštotyros darbų, toliau tęsiami 45 darbai. Surengta per 40 parodų ir renginių, skirtų kraštotyrai.

ŠRSVB, siekdama išlaikyti tinkamas specialistų profesines kompetencijas ir kvalifikacinius įgūdžius, tobulinti jų gebėjimus, sistemingai kelia darbuotojų kvalifikaciją, sudaro jiems sąlygas dalyvauti konferencijose, seminaruose, kvalifikacijos kėlimo kursuose. Per 2023 m. 42 darbuotojai kėlė kvalifikaciją, dalyvavo daugiau nei 200 kontaktinių ir nuotolinių mokymų. Ataskaitiniais metais septyni bibliotekos darbuotojai kėlė kvalifikaciją Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešosios bibliotekos inicijuotame mobilumo projekte „ERASMUS+“ užsienyje (Ispanijoje, Kipre, Čekijoje, Graikijoje, Lenkijoje). Jie gilino profesines žinias kuriant ir plėtojant profesionalias, kokybiškas ir inovatyvias suaugusiųjų neformaliojo švietimo veiklas pagal tokias temas kaip „Kūrybinio mąstymo skatinimas“, „Emocinis intelektas: atpažinti, panaudoti bei valdyti emocijas“, „Specialiojo ugdymo metodai“ ir kt.

ŠRSVB prisijungė prie visoje Lietuvoje vykstančios gyventojų medijų ir informacinio raštingumo kompetencijų ugdymo veiklos bibliotekose. Medijų ir informacinis raštingumas (MIRKT) – būtinosios kompetencijos (žinios, gebėjimai ir nuostatos), padedančios kritiškai vertinti žiniasklaidos, socialinių tinklų informaciją ir atrinkti patikimos informacijos šaltinius. ŠRSVB kvietė

gyventojus savarankiškai naudotis Medijų ir informacinio raštingumo kompetencijų ugdymo programa bei dalyvauti bibliotekose vykstančiuose medijų ir informacinio raštingumo mokymuose. Surengta per 60 mokymų, kuriuose mokytą ir konsultuota daugiau nei 900 vartotojų. ŠRSVB aštuoni darbuotojai kėlė kvalifikaciją MIRKT mokymuose, vėliau įgytomis žiniomis pasidalijo su kolegomis ir vartotojais.

2023 m. ŠRSVB sėkmingai įgyvendino 6 projektus: iš jų du buvo iš dalies finansuoti Lietuvos kultūros tarybos ir Savivaldybės lėšomis, keturi – iš Šiaulių rajono savivaldybės biudžeto. Didžiulio susidomėjimo ir įvertinimo sulaukė projektas „Kuršėnų gimtadienis kiTAIP!“, skirtas inovatyviai paminėti Kuršėnų miesto 460-ąjį gimtadienį ir Europos paveldo dienas. Sukurtas interaktyvus orientacinis žaidimas „paKURŠĖNAUK“, kurį išbandė apie 250 dalyvių. Vykdamas projektą „Vienas prieš vieną“ aktyviai įtrauktas jaunimas, kuris mokėsi šachmatų žaidimo strategijų, didieji šachmatai keliavo po rajono šventes, taip suteikiant galimybę netradiciškai žaisti ir pramogauti.

Bendradarbiavimas su rajono ir šalies kultūros, švietimo ir kitomis įstaigomis – neatsiejama ŠRSVB veiklos dalis. Sėkmingai pradėta dirbti su Lietuvos audiosensorine biblioteka (toliau – LAB). Trijose rajono bibliotekose teikiamos LAB elektroninių dokumentų siuntimo paslaugos. Per 2023 m. silpnaregiams ir akliems į laikmenas atsiųsta per 300 dokumentų. Siekiant kuo efektyviau patenkinti vartotojų poreikius, atnaujinta tarpbibliotekinio abonemento (TBA) – knygų dalijimosi tarp šalies bibliotekų paslauga. Šia nemokama paslauga rajone pasinaudojo 108 unikalūs vartotojai, jiems paskolinta arti 200 dokumentų iš kitų šalies viešųjų bibliotekų. Galime pasidžiaugti, kad nuo 2017 m. biblioteka yra oficiali *Eurodesk* atstovybė Šiaulių rajone, kuri sėkmingai teikia išskirtinę europinę informaciją, skirtą jaunimui ir dirbantiems su jaunimu. Bendradarbiauta su Jaunimo reikalų agentūra ir prisijungta prie projekto „Jaunimo „profesijos pasimatavimas“ realioje darbo vietoje vasaros atostogų metu“. Liepos ir rugpjūčio mėnesiais ŠRSVB įdarbinti 4 jaunuoliai. Bendradarbiaujant su Kuršėnų Lauryno Ivinskio gimnazija, kuri vykdo *DofE* ir *Social Breez* savanorystės programas, biblioteka priėmė 9 mokinius dalyvauti bibliotekos savanoriškoje veikloje.

Kaip ir kasmet, biblioteka dalyvavo iniciatyvoje „Biblioteka visiems“, skaitymo iššūkyje „Metai su knyga“, „Vasara su knyga“, „Atverk duris vasarai“, festivalyje „Nepatogus kinas“, elektronikos platintojų asociacijos organizuojamame konkurse „Atsakingas skaitytojas“, projektuose „Šiaurės šalių literatūros savaitė“, „Suaugusiųjų mokymosi savaitė“, „Saugesnio interneto savaitė“, akcijoje „Bibliotekų knygų Kalėdos“ ir daugelyje kitų.

Antrus metus ŠRSVB ir dar keletas Lietuvos viešųjų bibliotekų dalyvavo tarptautiniame „Pelloplast“ tyrimo projekte. Apsaugine plėvele, kuri pailgina vertingų dokumentų gyvavimo laiką, padengta daugiau nei 100 naujų leidinių viršelių.

Galime pasidžiaugti, kad 2023 m. Savivaldybių viešųjų bibliotekų asociacijos organizuojamame nominacijų konkurse Kurtuvėnų struktūrinis teritorinis padalinys už išpūdingą veiklą su vaikais ir jaunimu, skatinant kūrybiškumą, integraciją ir partnerystę, buvo išrinktas laureatu ir pelnė nominaciją „Biblioteka – geriausias vaikų ir jaunimo draugas 2022“. Asociacijos padėkos raštas ir rėmėjos UAB „Asseco“ specialusis prizas – statulėlė įteikta iškilmingo renginio metu Klaipėdos apskrities Ievos Simonaitytės viešojoje bibliotekoje. Taip pat džiugu paminėti, kad 2023 m. Šiaulių rajono Metų kultūros darbuotoja tapo profesionali, aktyvi, kūrybinga ir veikli ŠRSVB Aptarnavimo skyriaus vedėja Joneta Filinskė. Jai įteikta tradicinė Šiaulių rajono Metų kultūros darbuotojo premija. Nelikome nepastebėti ir Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos, įteikta padėka ir kelialapis į Lenkiją už aktyvų dalyvavimą iniciatyvoje „Atverk duris vasarai“ ir turiningų veiklų organizavimą vaikų vasaros atostogų metu.

Ataskaitiniais metais spaudoje ir interneto tinklalapiuose, socialiniuose tinkluose apie ŠRSVB veiklą paskelbta daugiau nei 450 straipsnių bei žinučių, iš jų bibliotekos svetainėje – per 425. Apie svarbiausius renginius parengti ir paskelbti straipsniai laikraščiuose „Lietuvos rytas“, „Šiaulių kraštas“, „Kuršėnų krašto žinios“ bei šių leidinių interneto svetainėse, turizmo rinkodaros asociacijos žurnale „Lietuva prie Baltijos jūros“, profesiniame žurnale „Tarp knygų“, tinklalapiuose: <https://www.siauliuraj.lt>, <http://kursenai.lt> ir kt. ŠRSVB veiklos viešintos ir per televizijos kanalą TV3, regioninės žiniasklaidos priemone „Šiaulių televiziją“ bei socialiniuose interneto tinkluose „Facebook“, „Instagram“, „TikTok“ ir kt.

I SKYRIUS SAVIVALDYBĖS STRATEGINIO PLĖTROS PLANO ĮGYVENDINIMAS

PIRMASIS SKIRSNIS KONTEKSTO (APLINKOS) ANALIZĖ

Šiaulių rajono savivaldybės Vytauto Vitkausko viešoji biblioteka yra biudžetinė įstaiga, veikianti informacijos sklaidos, kultūros ir švietimo srityse, kaupianti ir sauganti universalų Šiaulių rajono savivaldybės (toliau – Savivaldybės) bendruomenės poreikius tenkinantį dokumentų fondą, teikianti gyventojams informacijos ir viešosios interneto prieigos (VIP) paslaugas, vykdanči kraštotyros, sociokultūrinės edukacijos, skaitymo skatinimo, informacinio raštingumo, savimonės ir saviraiškos lavinimo ir kitas su bibliotekų veikla susijusias neformaliojo švietimo veiklas.

Šiaulių rajono savivaldybės Vytauto Vitkausko viešąją biblioteką sudaro:

- Centrinė viešoji biblioteka (toliau – VB);
- 24 miestelių ir kaimų struktūriniai teritoriniai padaliniai (toliau – KB; padalinių sąrašas ir pagrindiniai veiklos rodikliai pateikiami 1 priede).

Žarėnų struktūriniame teritoriniame padalinyje (bibliotekoje) nuo 2023 m. balandžio mėn. teikiama tik knygų išdavimo paslauga.

Skaitytojų patogumui Kuršėnų miesto Daugėlių rajone įrengtas pirmasis knygomatas.

Ketrios bibliotekos – Bazilionų, Bubių, Kurtuvėnų ir Voveriškių yra įsikūrusios ugdymo įstaigų patalpose. Voveriškių bibliotekos darbuotoja po pusę darbo dienos aptarnauja mokyklos ir bibliotekos vartotojus.

2023 m. pabaigoje ŠRSVB turėjo 47 etatus ir 52 darbuotojus (3 tikslinėse atostogose), iš jų 47 – profesionalūs bibliotekininkai ir 6 kvalifikuoti specialistai bei techniniai darbuotojai. 42 darbuotojai dirbo visą darbo laiką, 10 – ne visą.

Vienas iš ŠRSVB tikslų yra didinti vaikų ir suaugusiųjų neformaliojo švietimo prieinamumą ir paslaugų įvairovę Šiaulių rajone. 2023 m. ŠRSVB sutelkė 14,07 proc. rajono gyventojų (žr. 1 lentelę).

1 lentelė

Gyventojų ir vartotojų sutelkimo pokyčiai 2019–2023 m.

	2023 m.	2022 m.	2021 m.	2020 m.	2019 m.
Gyventojų skaičius pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis	40725*	40 775*	40823	41525	41507
Gyventojų skaičius pagal seniūnijų duomenis	41547	35650	36545	36750	35474
Vartotojų skaičius	5732	6547	6681	7106	7381
Sutelkimo procentas:					
Nuo Lietuvos statistikos departamento skaičiaus	14,07	16,0	16,4	17,1	17,8
Nuo seniūnijų duomenų	13,8	18,4	18,3	19,3	20,8

* Nuolatinių gyventojų skaičius liepos 1 d., išankstiniai duomenys [žiūrėta 2023-01-30]

ŠRSVB vartotojų skaičius priklauso nuo bibliotekos darbo laiko, infrastruktūros, paslaugų kokybės ir galimybės paslaugas gauti nuotoliniu būdu. Vartotojų skaičiaus tendencija yra mažėjanti dėl pasikeitusios Lietuvos integralios bibliotekų informacijos sistemos (toliau – LIBIS) vartotojų apskaitos, kuomet vartotojas iš naujo perregistruojamas ne pagal kalendorinius metus, bet pagal jo apsilankymo dažnumą per metus. 2023 m. užregistruotų vartotojų skaičius sumažėjo 12,4 proc., lyginant su 2022 m. Ataskaitiniais metais pritraukta 1196 naujų vartotojų. Lyginant su 2022 m., lankomumo rodiklis išaugo 6,9 proc.

Politiniai-teisiniai veiksniai. Šiuolaikinės viešosios bibliotekos gairės apibrėžtos *UNESCO Viešųjų bibliotekų manifeste* ir *IFLA rekomendacijose*. Pagrindinis šalies bibliotekų veiklą nusakantis politinis dokumentas – *Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymas*.

Pagrindiniai ŠRSVB tikslai ir uždaviniai yra užtikrinti gyventojams vienodą prieigą prie informacijos išteklių; galimybę įgyti žinių ir kvalifikacijų, leidžiančių prisitaikyti prie greitai kintančių gyvenimo ir darbo sąlygų; panaikinti miesto ir provincijos ryšių informacinės infrastruktūros netolygumus ir suteikti visiems gyventojams vienodas galimybes naudotis informacinėmis technologijomis socialinėms ir visuomeninėms reikmėms; sudaryti bibliotekose tinkamas sąlygas kaupti, saugoti ir pateikti visuomenei nacionalinio kultūros ir mokslo paveldo objektus, užtikrinti visiems vienodą bibliotekų fondų prieinamumą.

Bibliotekos veiklos turiniui ataskaitiniu laikotarpiu įtakos turėjo LR Seimo patvirtintos *Kultūros politikos kaitos gairės*, LR Vyriausybės patvirtinta Lietuvos kultūros politikos strategija *Kultūra 2030*, XVIII LR Vyriausybės programa, 2023 m. rugsėjo 20 d. nutarimu Nr. 738 „Dėl Nacionalinės darbotvarkės „Lietuvos Respublikos piliečių rengimo pilietiniam pasipriešinimui strategija“ patvirtintas 2023–2025 m. įgyvendinimo planas, Lietuvos Respublikos kultūros bei švietimo, mokslo ir sporto ministerijų patvirtinta *Skaitymo skatinimo 2019–2024 m. programa*, Savivaldybės strateginiuose dokumentuose ir ŠRSVB nuostatuose išskelti tikslai bei uždaviniai. Planuojant veiklas ir organizuojant renginius vadovautasi LR Seimo nutarimais, kuriais 2023-ieji buvo paskelbti Lietuvos sostinės Vilniaus ir Gedimino laiškų, Klaipėdos krašto bei Šventojo Juozapato metais. Seimas praėjusiais metais taip pat priėmė rezoliuciją, kurioje išskyrė valstybei svarbius įvykius, žymių asmenybių sukaktis: vargonininko, pirmosios lietuviškos operos kūrėjo Miko Petrausko 150-ąsias, rašytojo Mykolo Vaitkaus 140-ąsias, Lietuvos šaulių sąjungos įkūrėjo Vlado Putvinskio-Pūtvio 150-ąsias, knygnešės Felicijos Bortkevičienės 150-ąsias, Lietuvos žvalgės, politikės Marcelės Kubiliūtės 125-ąsias, istoriko, rašytojo Simono Daukanto 230-ąsias ir poeto Jurgio Baltrušaičio 150-ąsias gimimo metines.

Socialiniai ir (arba) ekonominiai veiksniai.

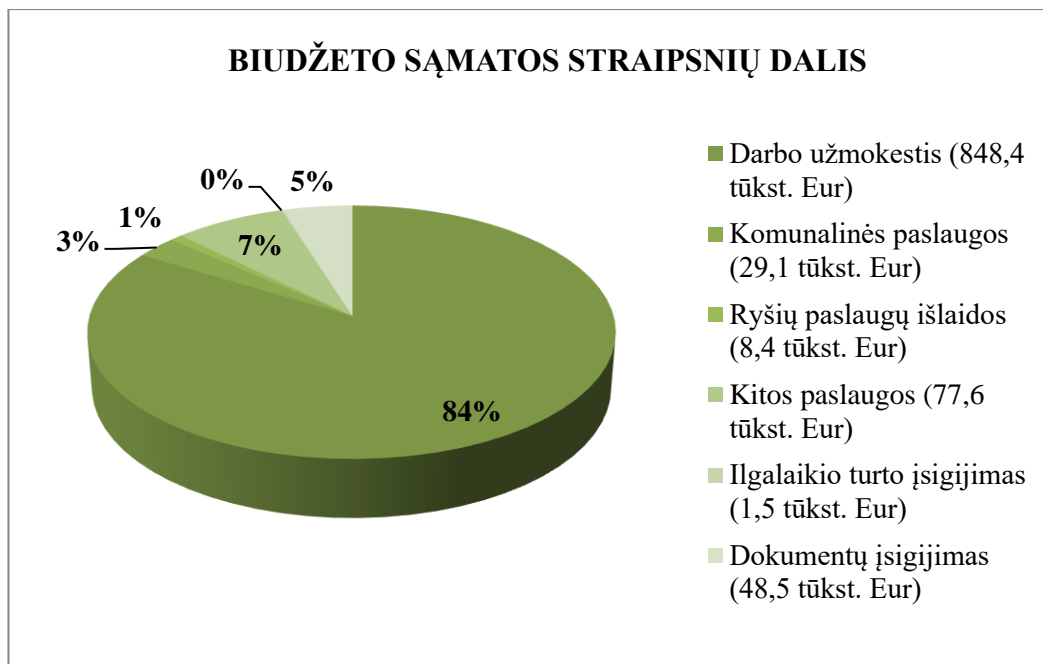
Gyvename dinamiškai besikeičiančiame laikmetyje, kur informaciniai iššūkiai, susiję su informacinių technologijų bei dirbtinio intelekto skverbimusi į mūsų gyvenimą, užima vis reikšmingesnę vietą. Bibliotekai iškyla dar viena užduotis – prisidėti prie kritiškai mąstančios visuomenės ugdymo, stiprinti visuomenės atsparumą informacinėms grėsmėms, vykdyti gyventojų medijų ir informacinio raštingumo kompetencijų ugdymo veiklas.

Svarbūs socialiniai veiksniai, darę įtaką bibliotekos veiklai:

- miesto ir kaimų gyvenvietėse mažėjantis gyventojų skaičius;
- spartus gyventojų senėjimo ir negalios įgijimo procesas;
- augantis socialiai pažeidžiamų visuomenės narių skaičius;
- didelis nedarbas ir žmonių nepasitenkinimo būsenos rajono gyvenvietėse.

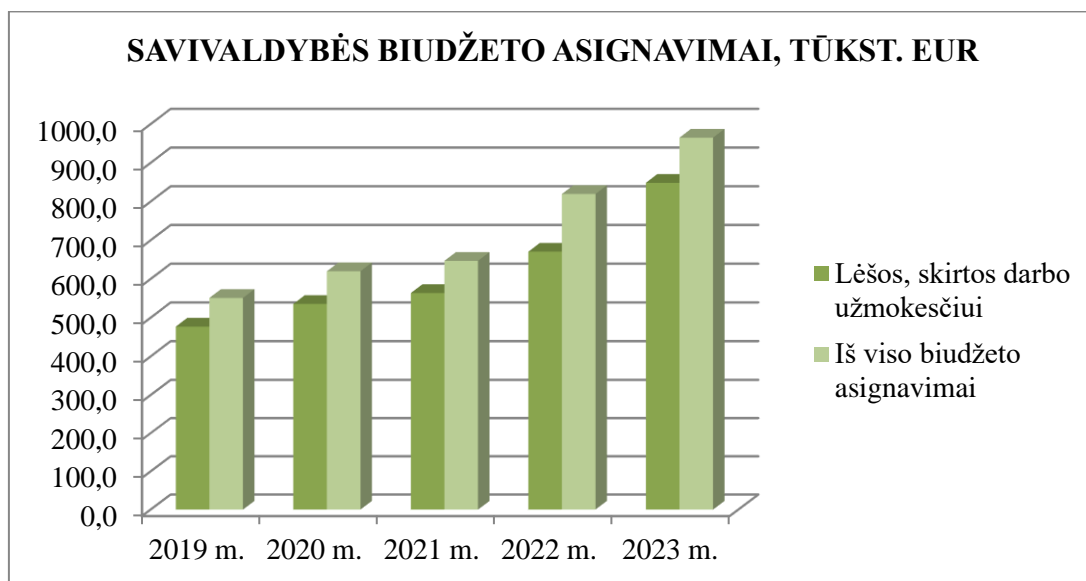
Dėl netinkamų darbo sąlygų šaltuoju metų sezonu, išėjus iš darbo Žarėnų bibliotekos darbuotojai, nuo balandžio mėnesio vykdoma tik dokumentų skolinimosi paslauga. Šakynos bibliotekos bibliotekininkė aptarnauja Žarėnų ir aplinkinių vietovių vartotojus tik 1 dieną per savaitę po 2 val. Per ataskaitinius metus ŠRSVB dėl laikino nedarbingumo nedirbta 515 dienų, t. y. vidutiniškai 2 darbuotojai visus metus nedirbo.

ŠRSVB veiklos efektyvumas tiesiogiai priklauso nuo finansinių išteklių, nuo proporcingo ir tikslingo finansavimo, gaunamo iš valstybės ir savivaldybės biudžetų. Iš Savivaldybės biudžeto Kultūros plėtros programos ŠRSVB skirta 1044235,00 Eur, t. y. 25 proc. daugiau, lyginant su ankstesniais metais. Didžiausią biudžeto sąmatos padidėjimą lėmė asignavimai, skirti darbuotojų darbo užmokesčiui. 83,7 proc. steigėjo ŠRSVB skiriamų lėšų sudarė darbuotojų darbo užmokestis ir su juo susiję mokesčiai. 16,3 proc. skirto finansavimo teko infrastruktūros išlaikymui, periodinių leidinių prenumeratai ir veiklai.

1 pav. 2023 m. išlaidų sąmatos straipsniai, proc.

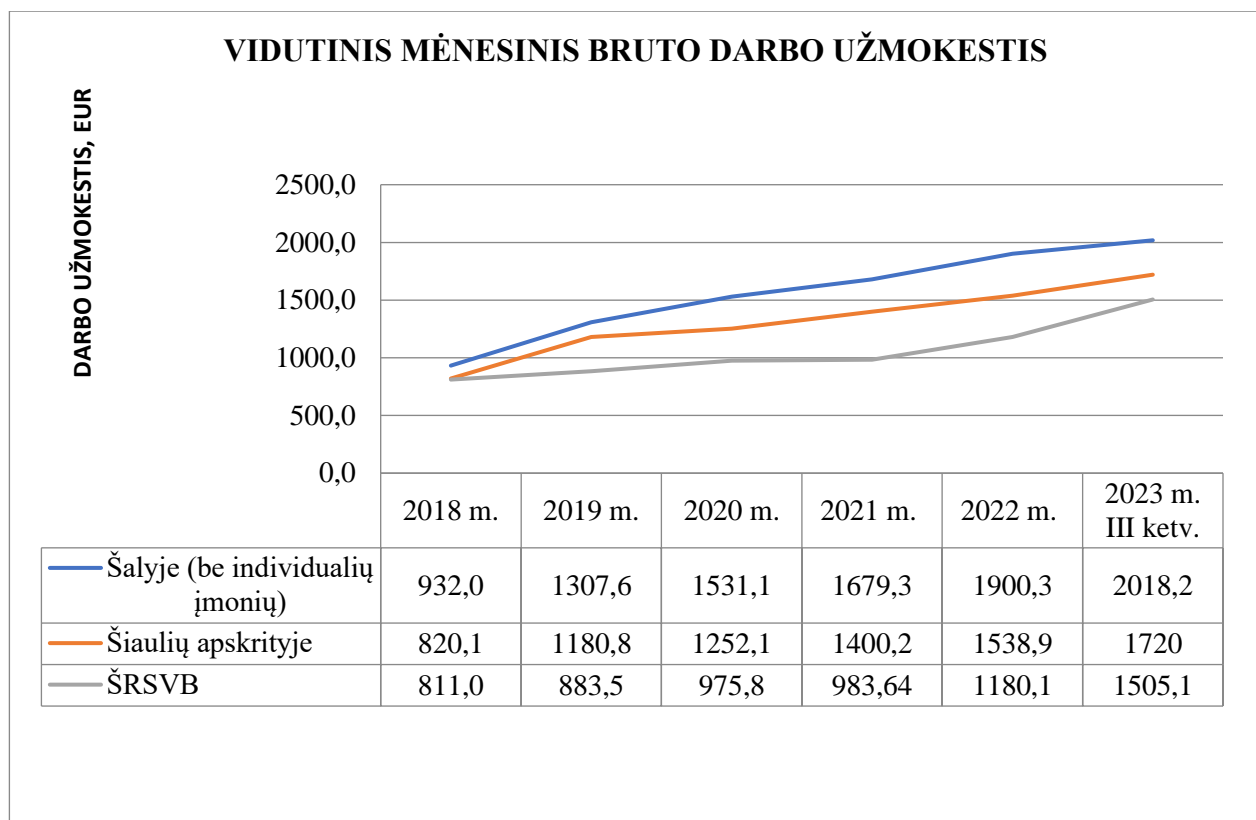
Kaip kito gauti asignavimai iš Savivaldybės biudžeto, matyti 2 pav.

2 pav. Savivaldybės biudžeto asignavimai 2019–2023 m.

2023 m. asignavimų, skirtų darbo užmokesčiui, dydis išaugo 26,5 proc., lyginant su 2022 m. Darbo užmokesčio pokyčiams įtakos turėjo biudžetinių įstaigų darbuotojų pareiginės algos bazinio dydžio, minimaliosios mėnesinės algos padidėjimas, kultūros ir meno darbuotojų darbo užmokesčio kėlimas. Kultūros ir meno darbuotojų atlyginimams papildomai skirta 104192,00 Eur, t. y. 2,02 karto daugiau nei 2022 m. Šis papildomas finansavimas užtikrina kultūros darbuotojo darbo užmokesčio, atsižvelgiant į kvalifikacinę kategoriją, darbo stažą ir t. t., vidutinišką kilimą maždaug 19 procentų.

Darbuotojų vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio pokyčiai matyti 3 pav.

3 pav. Vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio dinamika 2018–2023 m. III ketv.

Nors nuo 2019 m. kultūros ir meno darbuotojų darbo užmokestis didinamas, tačiau vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio atotrūkis, lyginant Šiaulių apskrities ir ŠRSVB darbuotojų, nemažėja (2018 m. buvo beveik vienodas). 2023 m. III ketv. vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis sudarė 87,5 proc. vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio dydžio Šiaulių apskrityje ir 74,6 proc. šalyje. Informacija apie vadovaujamas pareigas einančių asmenų atlyginimą per ataskaitinius metus pateikiama 2 priede.

2023 m. ŠRSVB fondams papildyti naujomis knygomis iš valstybės biudžeto gauta 48520,00 Eur, t. y. 2984,00 Eur mažiau nei 2022 m. Papildomų lėšų pritraukta dalyvaujant projektinėje veikloje, teikiant mokamas paslaugas, vykdant Kultūros paso programas. Šiaulių rajono savivaldybės tarybos 2023 m. lapkričio 14 d. sprendimu Nr. T-347 papildytos ir patvirtintos Teikiamų mokamų paslaugų kainos. ŠRSVB yra paramos gavėja. Per ataskaitinius metus papildomai gauta 29399,12 Eur pajamų, t. y. 1494,40 Eur daugiau nei 2022 m.:

- dalinis projektų finansavimas iš Lietuvos kultūros rėmimo lėšų 12500,00 Eur;
- projektų finansavimas iš Savivaldybės biudžeto lėšų 9637,00 Eur;
- paramos lėšos 178,12 Eur;
- už mokamas paslaugas gauta 7084,00 Eur, iš jų iš viešojo sektoriaus subjektų 3706,00 Eur.

ŠRSVB dalyvaudama projektinėje veikloje, bendradarbiaudama su kitomis institucijomis ir organizacijomis bei prisidėdama prie jų įgyvendinamų projektų ir (ar) programų, praturtino savo veiklą, galėjo pasiūlyti įvairesnių ir kokybiškesnių paslaugų savo lankytojams.

Technologiniai veiksniai. Dėl palankių politinių sprendimų ir nuolatinio dalyvavimo įvairių fondų bei programų projektų konkursuose, ŠRSVB nuosekliai turtina materialinę bazę ir apsirūpina šiuolaikinėmis technologijomis, taip sudarydama sąlygas geresniam rajono gyventojų bibliotekiniam aptarnavimui, inovatyvių paslaugų kūrimui. Naujosios VB patalpose iš bibliotekos lėšų įsigytas ir sumontuotas didesnio ryškumo komercinis ekranas prie pagrindinių durų bibliotekos veiklai ir renginiams viešinti.

Kuršėnuose nuo 2023 m. gruodžio veikia nauja knygų užsisakymo ir grąžinimo paslauga – knygomatas. Juo gali naudotis kiekvienas skaitytojas jam patogiu laiku. Trijuose padaliniuose vartotojams, negalintiems skaityti įprastai, teikiama garsinių knygų išdavimo paslauga. Vartotojams siūloma nemokamai išsinuomoti grotuvą, į kurį parsiuočiama arba įkeliamos garsinės knygos iš

Elektroninių leidinių valdymo informacinės sistemos <https://elvislab.lt/>. Iš viso per metus išnuomoti 8 grotuvai, atsiųstų įrašų skaičius – 376, garsiniam knygų klausymui paskolinti 47 kompaktiniai diskai.

Plečiant ir tobulinant teikiamas ŠRSVB paslaugas, svetainėje <https://www.srsvb.lt> įdiegtas registracijos langas norintiems rezervuoti vietą ir laiką biblioterapijos, individualaus ar komandinio darbo erdvėse.

Bibliotekoje įdiegtas vietinis kompiuterių tinklas. 2023 m. biblioteka turėjo 302 darbo vietas vartotojams, iš kurių 100 kompiuterizuotų darbo vietų su vieša prieiga prie interneto. Bibliotekinių procesų organizavimui naudojama automatizuota Lietuvos integralios bibliotekų informacijos sistema. Modernizuotas elektroninių paslaugų portalas <http://ibiblioteka.lt> vartotojams padidino informacijos paieškos, leidinių užsakymo ar rezervavimo galimybes.

ANTRASIS SKIRSNIS
SAVIVALDYBĖS STRATEGINIO PLĖTROS PLANO TIKSLŲ ĮGYVENDINIMAS

2 strateginis tikslas: SUMANI, PILIETIŠKA, KŪRYBINGA, SOCIALIAI SAUGI IR SVEIKA VISUOMENĖ					
2 uždavinys: Tobulinti ugdymo ir švietimo paslaugas, jų kokybę ir prieinamumą					
Priemonės pavadinimas	Pasiekti rezultatai	Asignavimų panaudojimas (Eur)			
		Asignavimų planas	Asignavimų planas, įskaitant patikslinimus ataskaitiniam laikotarpiui	Panaudota asignavimų	Panaudota asignavimų nuo asignavimų, nurodytų asignavimų plane, įskaitant patikslinimus ataskaitiniam laikotarpiui, dalis (proc.)
1	2	3	4	5	6
Didinti vaikų neformaliojo ugdymo prieinamumą Šiaulių rajone	1. Vaikams skirtų renginių suorganizuota 333 daugiau, nei planuota. 2. 4 edukacinės programos įtrauktos į Kultūros paso paslaugas.	47126,00	49126,00*	49126,00	100
3 uždavinys: Skatinti mokymąsi visą gyvenimą					
Didinti suaugusiųjų neformaliojo švietimo paslaugų įvairovę Šiaulių rajone	1. Suaugusiųjų lankytojų skaičius 69,5 proc. didesnis, nei buvo planuota. 2. Išduota 1,38 karto daugiau dokumentų. 3. Pasiektas lankomumo koef. 18,4. 4. Virtualių apsilankymų skaičius – 26450. 5. Atsakytų informacinių-bibliografinių užklausų skaičius – 7861.	66695,00	66695,00	66695,00	100

Skleisti informaciją apie mokymąsi visą gyvenimą galimybes Šiaulių rajono savivaldybėje	Edukacinių užsiėmimų, renginių, skatinančių verslumą per amatus ir rankdarbystę, suorganizuota 25.	0,00	0,00	0,00	0
<i>Iš jų ES ir kita tarptautinė finansinė parama</i>		0,00	0,00	0,00	0
		113821,00	115821,00	115821,00	100

* Patikslinti biudžeto asignavimai 2000,00 Eur:

- 2023-07-11 Savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-227 „Dėl Šiaulių rajono savivaldybės tarybos 2023-01-31 sprendimo Nr. T-1 „Dėl Šiaulių rajono savivaldybės 2023 metų biudžeto patvirtinimo“ pakeitimo“ padidintas pajamų už mokamas paslaugas planas 600 Eur;
- 2023-12-19 Savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-356 padidintas pajamų už mokamas paslaugas planas 1400 Eur.

2 uždavinys: Plėtoti ir vystyti kultūros įstaigų infrastruktūrą					
Priemonės pavadinimas	Pasiekti rezultatai	Asignavimų panaudojimas (Eur)			
		Asignavimų planas	Asignavimų planas*, įskaitant patikslinimus ataskaitiniam laikotarpiui	Panaudota asignavimų	Panaudota asignavimų nuo asignavimų, nurodytų asignavimų plane, įskaitant patikslinimus ataskaitiniam laikotarpiui, dalis (proc.)
1	2	3	4	5	6
Atnaujinti ir plėsti Šiaulių rajono savivaldybės kultūros įstaigų informacinių technologijų ir materialinę aplinką	1. Padalinių, kuriuose atnaujinta ir (arba) išplėsta informacinių technologijų aplinka, skaičius – 8. 2. Įsigytų mokymo ir edukacinių priemonių skaičius – 19.	52870,00	52870,00	52870,00	100

	3. Atnaujintų interneto ir ryšio tiekimo paslaugų skaičius – 19.					
Formuoti kultūrinės erdves Šiaulių rajone, jas pritaikant įvairių renginių organizavimui, meno ekspozicijoms, kultūros poreikiams	Įrengtos / atnaujintos 4 inovatyvios erdvės, skirtos jaunimui ir vaikams: Aukštelkės, Gruzdžių A. Griciaus, Naisių, Verbūnų struktūriniuose teritoriniuose padaliniuose.	2000,00	2000,00	2000,00	100	
3 uždavinys: Plėtoti rajono kultūrinę veiklą						
Organizuoti ir vykdyti Šiaulių rajono kraštotyrimus, ekspedicijas	1. Parengtos 22 kraštotyros parodos. 2. Parengta 15 naujų kraštotyros darbų; tęsiami 45.	500,00	500,00	500,00	100	
Vykdyti tarptautinius, regioninius, respublikinius, rajoninius kultūros projektus, skirtus Šiaulių rajono bendruomenei	Inicijuota ir pateikta 2,6 karto daugiau projektų paraiškų, nei buvo planuota.	0,00	0,00	0,00	0	
Parengti ir vykdyti Šiaulių rajono savivaldybės etninės kultūros plėtros programą	Etnokultūrinių renginių procentas nuo visų renginių – 30 proc.	0,00	0,00	0,00	0	
Didinti informacijos sklaidą apie Šiaulių rajone vykstančius renginius	Informacijos sklaidos priemonių skaičius – 3.	0,00	0,00	0,00	0	

<p>Plėtoti Šiaulių rajono savivaldybės kultūros, švietimo ir kitų įstaigų bendradarbiavimą tarpusavyje ir su kitomis šalies bei užsienio kultūros ir švietimo įstaigomis</p>	<p>1. Pasirašyta 19 sutarčių ir ketinimo protokolų dėl bendradarbiavimo su Šiaulių r. savivaldybės įstaigomis. 2. Pasirašytos 43 sutartys ir ketinimo protokolai dėl bendradarbiavimo su šalies partneriais. 3. Dalyvaujama Lietuvos savivaldybių viešųjų bibliotekų asociacijos ir Bibliotekinių draugijos veikloje.</p>	0,00	0,00	0,00	0
<p>Plėtoti Šiaulių rajono kultūrinę veiklą, įtraukiant socialinę atskirtį patiriančius asmenis ir jų šeimas</p>	<p>1. Bibliotekoje yra 1 kompiuterizuota darbo vieta su specializuota programine įranga akliesiems ir silpnaregiams. 2. Suorganizuoti 32 renginiai, skirti socialinę atskirtį patiriantiems asmenims.</p>	0,00	0,00	0,00	0
<p>Užtikrinti Šiaulių rajono savivaldybės kultūros įstaigų vadovų bei kultūros ir meno darbuotojų atestacijos programos vykdymą</p>	<p>Įvykdytas metinis darbuotojų veiklos vertinimas.</p>	0,00	0,00	0,00	0

Užtikrinti kultūros paslaugų kokybę ir didinti jų prieinamumą Šiaulių rajone	<p>Komplektuojamas ir tvarkomas dokumentų fondas:</p> <p>1. Dokumentų įsigijimas ir fondo formavimas. Per metus įsigyta 4861 fiz. vnt. dokumentų daugiau, nei planuota.</p> <p>2. Nurašyta dokumentų 1,9 karto daugiau, nei planuota.</p> <p>3. Automatiškai per metus parengtų kataloginių įrašų skaičius į LIBIS 11,1 proc. viršijo planą.</p> <p>4. Prenumeruotos 22 duomenų bazės: <i>INFOLEX, NAXOS Music Library, „Vyturys“, Delfi plus, BNS, EBSCO Publishing</i> (dar turi 18 teminių DB).</p> <p>5. Mokyta skaitmeninio raštingumo, konsultuota 960 kartų.</p>	872525,00	841825,00*	841814,14**	100
4 uždavinys: Įgyvendinti jaunimo politiką Šiaulių rajone					
Vykdėti jaunimo užimtumo, neformaliojo ugdymo bei neformalias	Suorganizuoti 38 renginiai, įtraukiantys jaunimą į pažintinę,	3000,00	3000,00	3000,00	100

jaunimo veiklas Šiaulių rajone	kūrybinę veiklą.				
Didinti ir remti jaunimo savanorystę, jaunimo savanorišką tarnybą Šiaulių rajone	8 jaunuoliai savanoriavo pagal Jaunimo savanoriškos tarnybos programą.	0,00	0,00	0,00	0
<i>Iš jų ES ir kita tarptautinė finansinė parama</i>		0,00	0,00	0,00	0
		930895,00	900195,00	900184,14	100

Patikslinti biudžeto asignavimai 30700,00 Eur:

** 2023-11-14 Savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-334 „Dėl Šiaulių rajono savivaldybės tarybos 2023-01-31 sprendimo Nr. T-1 „Dėl Šiaulių rajono savivaldybės 2023 metų biudžeto patvirtinimo“ pakeitimo“ asignavimų planas sumažintas 30700 Eur;*

*** 10,86 Eur asignavimų, skirtų socialinio draudimo įmokoms, grąžinta į Šiaulių rajono savivaldybės biudžetą.*

4 strateginis tikslas: EFEKTYVI RAJONO SAVIVALDA IR VISUOMENĖS SAUGUMAS

1 uždavinys: Didinti savivaldybės valdymo ir veiklos efektyvumą

Prieemonės pavadinimas	Pasiekti rezultatai	Asignavimų panaudojimas (Eur)			
		Asignavimų planas	Asignavimų planas, įskaitant patikslinimus ataskaitiniam laikotarpiui	Panaudota asignavimų	Panaudota asignavimų nuo asignavimų, nurodytų asignavimų plane, įskaitant patikslinimus ataskaitiniam laikotarpiui, dalis (proc.)
1	2	3	4	5	6
Plėtoti Šiaulių rajono savivaldybės kultūros valdymo sistemą, užtikrinančią kultūros specialistų kompetencijų tobulinimą	Kompetencijos mokymuose, kvalifikacijos kėlimo kursuose, seminaruose dalyvavo 42 darbuotojai.	600,00	600,00	600,00	100

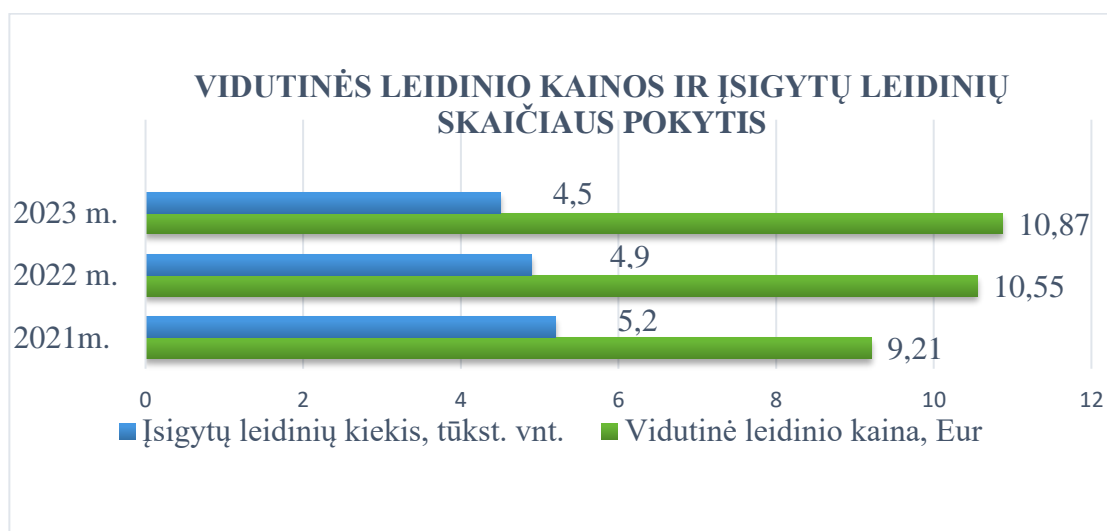
Skatinti Šiaulių rajono savivaldybės įstaigų ir įmonių interneto puslapių atnaujinimą ir plėtrą	Atnaujinta interneto svetainė ir dokumentų valdymo sistema „Avilys“	0,00	0,00	0,00	0
<i>Iš jų ES ir kita tarptautinė finansinė parama</i>		0,00	0,00	0,00	0
		600,00	600,00	600,00	100

II SKYRIUS

BIBLIOTEKOS METINIO VEIKLOS PLANO ĮGYVENDINIMAS

Bibliotekos siekis yra sudaryti palankias sąlygas įvairių gyventojų grupių informaciniams poreikiams patenkinti, ugdyti jų skaitymo gebėjimus: įgūdžius, poreikių plėtrą, kūrybinį ir kritinį mąstymą, saviraišką.

2023 m. gruodžio 29 d. duomenimis, ŠRSVB fondą sudarė 199809 fiz. vnt. 145388 pavadinimų dokumentai. Dokumentų fondas, lyginant su 2022 m., padidėjo 726 fiz. vnt. Ataskaitiniais metais lėšų naujiems dokumentams įsigyti skirta 5,8 proc., t. y. 2984 Eur mažiau nei 2022 m. Sumažėjus valstybės finansavimui, pabrangus spaudiniams, leidinių įsigyta 420 fiz. vnt., t. y. 8,6 proc. mažiau lyginant su 2022 m. Kaip kito vidutinė leidinio kaina ir įsigytų leidinių kiekis per 2021–2023 m., matyti 4 pav.

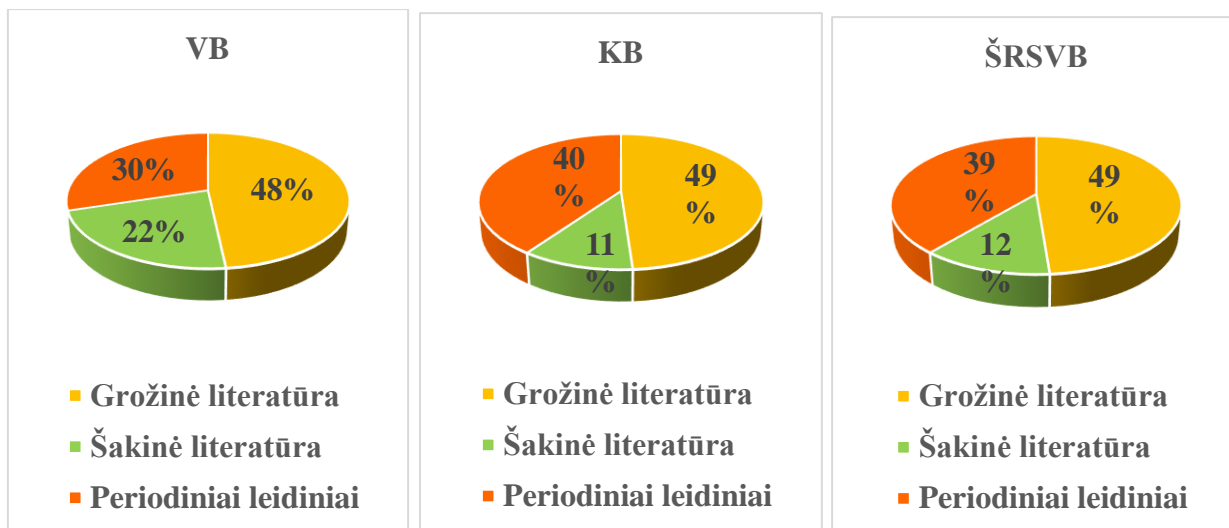
4 pav. Vidutinės leidinio kainos ir įsigytų leidinių skaičiaus pokyčio dinamika 2021–2023 m.

2023 m. iš Savivaldybės biudžeto periodinių leidinių prenumeratai išleista 14432,58 Eur. Periodinių leidinių skaičius, lyginant su 2022 m., padidėjo 981 fiz. vnt., bet jų įsigyta 7 pavadinimais mažiau (žr. 2 lentelę, 5 pav.). Įtakos užsakomų laikraščių ir žurnalų įvairovės sumažėjimui turėjo padidėjusios prenumeratos kainos. Prenumeruojant periodiką, atsižvelgta į leidinių periodiškumą. Dažniau gaunami leidiniai leidžia pritraukti daugiau vartotojų, tai didina ir bibliotekų lankomumą.

2 lentelė

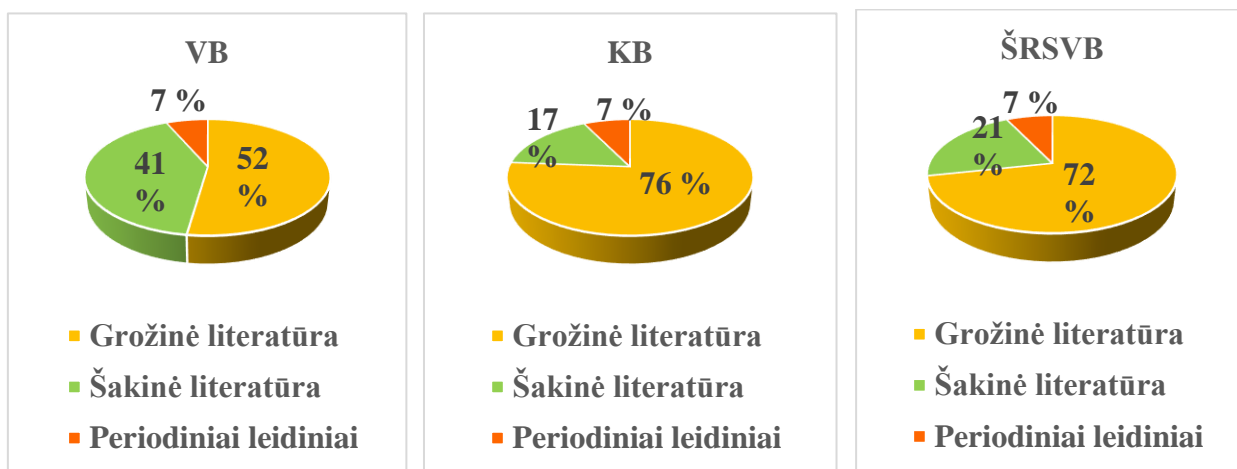
Gautų dokumentų skaičius pagal rūšis

Biblioteka	Iš viso gauta (fiz. vnt.)	Iš jų pagal rūšis			
		Grožinė literatūra	Šakinė literatūra	Periodiniai leidiniai	
				Fiz. vnt.	Pavadinimų skaičius
VB	1496	715	336	445 (+103)	32 (+2)
KB	10365	5066	1134	4165 (+874)	31 (-20)
Iš viso ŠRSVB	11861	5781	1470	4610 (+977)	36 (-7)

5 pav. ŠRSVB įsigytų dokumentų procentinė dalis pagal rūšis

Įsigyjant naujus dokumentus, stengiamasi, kad jie ne tik atitiktų bendruomenės reikmes, bet kad ir fonde būtų nuolat kaupiami istorijos, kraštotyros, informaciniai bei kiti išliekamąją vertę turintys dokumentai. ŠRSVB didžiausią dokumentų dalį sudaro grožinė literatūra – 72 proc. ir šakinė – 21 proc. VB šakinės literatūros yra 24 proc. daugiau nei KB, nes kaimiškose vietovėse mokslinės literatūros poreikis yra žymiai mažesnis. Ataskaitinius metus lyginant su 2022 m., fondo sudėtis praktiškai liko nepakitusi. ŠRSVB fondų dokumentų procentinė dalis pagal rūšis matyti 6 pav.

6 pav. ŠRSVB fondų dokumentų procentinė dalis pagal rūšis

Šiaulių rajono gyventojai vidutiniškai dokumentais buvo aprūpinti taip:

- 1 gyventojui teko 0,29 naujai gauto dokumento (2021 m. – 0,31, 2022 m. – 0,32).
- 1 ŠRSVB vartotojui teko 2,1 naujai gauto dokumento (2021 m. – 1,9, 2022 m. – 1,7).

Pagrindinis bibliotekos dokumentų fondo komplektavimo šaltinis yra valstybės biudžeto lėšos, tačiau jį kasmet papildo neatlygintinai iš įvairių šaltinių gaunami dokumentai. 2023 m. neatlygintinai gautų leidinių skaičius buvo tik 2 fiz. vnt. mažesnis nei praėjusiais metais, tačiau jų vertė 2531,76 Eur didesnė, lyginant su 2022 m., ir sudarė 11585,75 Eur.

Iš viso neatlygintinai gauta (paramos būdu ar dovanota) ir į apskaitą įtraukta 2773 fiz. vnt. dokumentų. Dovanotojo labdaros ir paramos fondas „Švieskime vaikus“ 1017 fiz. vnt. už 961,74 Eur, Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla – 143 fiz. vnt. už 591,55 Eur, leidykla „Briedis“ – 125 fiz. vnt. už 515,09 Eur, Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešoji biblioteka – 7 fiz. vnt. už 118,44 Eur, Rotary klubas „Harmonija“ 104 fiz. vnt. už 298,19 Eur.

Tvarkant dokumentų fondą yra atrenkami ir nurašomi susidėvėję, neaktualaus turinio dokumentai, kurių per 2023 m. buvo nurašyta 11304 fiz. vnt. (su periodika).

Ataskaitiniais metais bendra fondo apyvarta buvo 0,65 (sumažėjo 0,05 lyginant su 2022 m.).

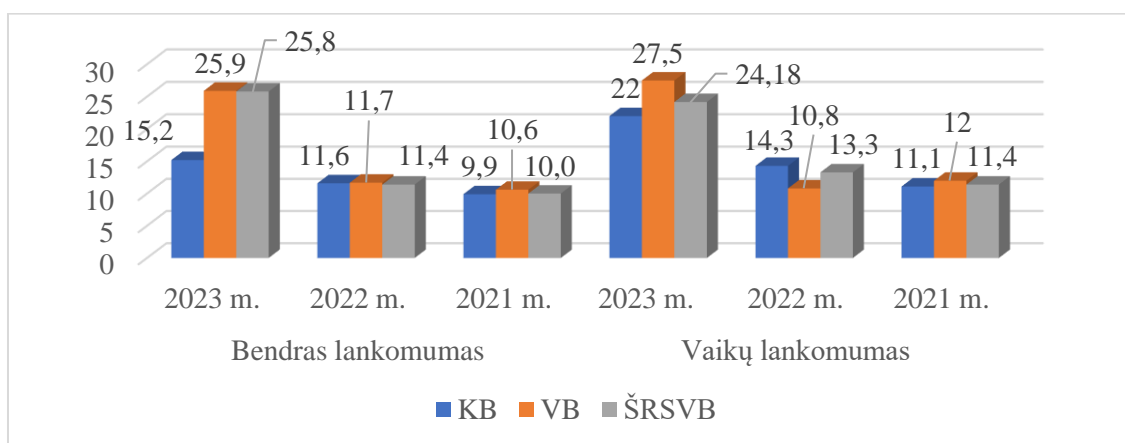
Vienas iš svarbiausių vartotojų pasitenkinimo bibliotekos paslaugomis rodiklių yra lankomumas – jis parodo vartotojo lankymosi dažnumą. Lankomumas žymiai išaugo miesto ir kaimo vietovėse (žr. 3 lentelę).

3 lentelė

Lankomumo dinamika 2021–2023 m.

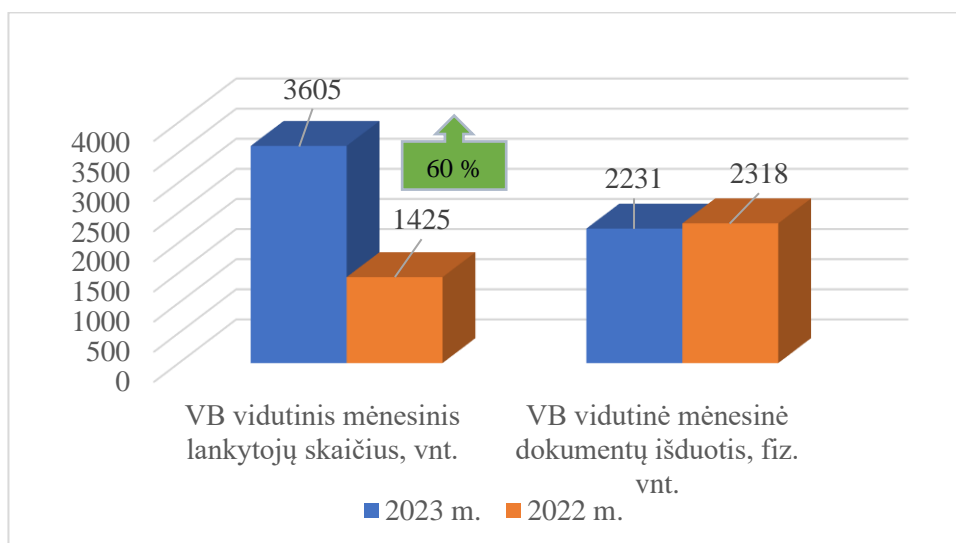
Bibliotekos pavadinimas	Bendras lankomumas			Vaikų lankomumas		
	2023 m.	2022 m.	2021 m.	2023 m.	2022 m.	2021 m.
KB	15,2	11,6	9,9	24,1	14,3	11,1
VB	25,9	11,7	10,6	27,5	11,7	12
Bendrai ŠRSVB	18,3	11,4	10,0	24,18	13,3	11,4

2023 m. bendras apsilankymų skaičius ŠRSVB buvo 105111, t. y. išaugo 40,5 proc., lyginant su 2022 m. (žr. 7 pav.). Daugiausiai, net 60 proc., lankytojų apsilankymų išaugo VB, KB – 7,9 proc.

7 pav. Lankytojų skaičiaus pokytis 2021–2023 m.

Lankytojų skaičiaus pokyčiui didžiausią įtaką turėjo VB veikla naujai rekonstruotame pastate. Naujai įkurtos inovatyvios, patrauklios ir netradicinės bibliotekos erdvės, teikiamų paslaugų spektras, renginių gausa, projektinės veiklos daugiau nei du kartus padidino VB lankytojų skaičių (žr. 8 pav.).

8 pav. Vidutinis mėnesinis lankytojų ir dokumentų išduoties pokytis VB 2022–2023 m.

Ataskaitiniais metais buvo išduota 130874 fiz. vnt. dokumentų, t. y. 0,56 proc. mažiau nei 2022 m., vidutiniškai po 22 dokumentus vienam vartotojui. Pastebimas žymus periodinių leidinių išduoties sumažėjimas. (žr. 4 lentelė). Tam įtakos turėjo didesnis periodinių leidinių skaitymas internete, taip pat dėl išaugusių prenumeruojamų leidinių kainų bibliotekoje įsigytos periodikos sumažėjo 7 pavadinimais. Pastebėta, kad VB leidinių išduota 6194 daugiau lyginant su 2022 m., o ŠRSVB 739 leidiniais mažiau nei 2022 m. Pastebima, kad kaimo bibliotekose knygų ir periodinių leidinių populiarumas sumažėjo.

4 lentelė

Dokumentų išduotis 2023 m.

	Dokumentų išduotis						
	Iš viso		Į namus		Bibliotekoje		Periodiniai leidiniai
	vnt.	Skirtumas lyginant su 2022 m. (+,-)	vnt.	%	vnt.	%	Skirtumas lyginant su 2022 m., (+,-)
ŠRSVB, iš jų:	130874	- 739	96786	48	34088	30,7	-9625
VB	26768	+ 6194	24374	45	2394	33,9	-130

Vartotojai, besilankantys VB, naudojami daugiau nei viena paslauga, lankėsi įvairiose erdvėse:

- *Vaikų abonemente, interaktyvioje erdvėje* jaunųjų bibliotekos lankytojų laukė ne tik spausdintos, garsinės, interaktyvios knygos, periodiniai leidiniai, el. dokumentai (kino filmai, muzikos įrašai CD-DVD ir kt. laikmenose), bet ir stalo žaidimai. Du gyvieji gamtos kampeliai – formikariumas su dviem rūšių naminėmis skruzdėlėmis ir akvariumas su įvairiarūšėmis žuvelėmis – suteikė galimybę susipažinti su gamta. Čia jie galėjo naudotis virtualios realybės akiniais „Oculus Quest 2“, interaktyviu stalu-ekranu, kuriame integruoti žaidimai apie Kuršėnus ir Šiaulių rajoną, *Kahhot* platformoje sukurtos viktorinos: „Simonas Daukantas“, „Žirgo metai“, „Vilnius“, „Pasakų herojai“. Pasitelkiant išmanųjį stalą-ekraną, buvo organizuojami protmūšiai, mokymai, vedamos integruotos lietuvių kalbos pamokos. Įkurta parodų galerija, kurioje eksponuojami įvairūs kūrybiniai darbai, fotografijos. Šioje erdvėje buriasi bibliotekos vaikų klubas „Smalsučiai“, kuriems suorganizuota 10 užsiėmimų įvairia tematika.

- Patys mažiausieji bibliotekos lankytojai leido laiką *Žaislotekoje „Pumpurėlis“*. Tai turbūt pirmoji taip žaislingai įrengta nemokamai lankoma erdvė-žaidimų kambarys Šiaulių rajone, skirta 2–8 metų vaikams ir jų tėveliams. Mažieji šioje erdvėje galėjo tyrinėti pasaulį, kurti ir dėlioti įvairias figūras ant šviečiančio stalo ar kubų, pamatyti įvairius knygų personažus, rasti garsinių, sensorinių, lavinamųjų bei interaktyvių knygučių, piešimo priemonių, stalo žaidimų, kamuoliukų baseiną, 3D konstruktorių, *LEGO duplo* rinkinius, statomus ant specialiai pritaikytos sienos, pramogauti edukacinėje čiuožykloje arba per išmanų 60 colių televizorių stebėti edukacinius filmukus, klausytis mokomųjų dainelių. Specialios sensorinės plytelės ir kilimėliai vaikams padeda atsipalaiduoti, nusiraminti, sumažinti stresą, pramogauti. Jaukia slėptuve, sensorine palapine gali naudotis autizmo spektrą turintys vaikučiai su tėveliais. Ankstyvojo skaitymo skatinimui čia kiekvieną antradienį rengiami *Mažylių rytmečiai* – užsiėmimai, kurie ne tik ugdo mažųjų kompetencijas, bet pasitarnauja ir kaip puiki tėvelių susitikimo vieta, buria mamų bendruomenę. Iš viso suorganizuoti 29 užsiėmimai įvairia tematika („Atradimų laboratorija“, „Muzikinė karuselė“, „Pavasario spalvų mozaika“, „Draugystė su gamta“, „Rudens gėrybių lobynas“, „Margaspalvis spalio mėnuo“, „Misija – gyvūnai“, „Gruodis magiškoje šviesoje“).

- Jaunimo amžiaus lankytojams yra įrengta *Jaunimo kūrybos ir inovacijų erdvė*. Moderniosios technikos laboratorijoje gausu įvairių žaidimų ir interaktyvios įrangos. Jaunimas turėjo galimybę lavinti savo inžinerinius gebėjimus, programavimą, kūrybiškumą bei susipažinti su konstruktorių bei robotų įvairove nemokamuose „Robotikos“ užsiėmimuose, kurių suorganizuota 41. Taip pat šioje erdvėje vyko šachmatų užsiėmimai pradedantiems, suorganizuoti 8 susitikimai.

- Inovatyviai įrengtoje *Audiovizualinėje studijoje* yra garsinių dokumentų fondas – CD, DVD diskai, vinilinės plokštelės (500 fiz. vnt.). Lankytojai vietoje gali groti gitara, fotografuoti, filmuoti,

žiūrėti filmus, klausytis muzikos panaudojant patefoną, CD ar kasečių grotuvą, kompiuterį. Studijoje yra visa reikalinga garso ir vaizdo redagavimo programinė įranga. Šią erdvę greitai pamėgo jaunimas. Jaunieji kūrėjai atvykę mokėsi ne tik groti akustine gitara, bet ir įgarsino žinomų autorių kūrybą. Studijoje organizuotos ir netradicinės muzikos pamokos „Vinilinių plokštelių apsuptyje“. Pamokų metu susipažinta su vinilinių plokštelių istorija, pristatytas vinilinių plokštelių fondas, muzikos kultūra, menanti tėvų ir senelių laikus, buvo klausomasi įvairių pasakų bei melodijų per gramofoną. Iš viso suorganizuotos 8 pamokos.

- Didžiausia erdvė bibliotekoje – *Suaugusiųjų abonementas*, kuriame yra pagrindinis grožinės ir šakinės literatūros fondas. Erdvė yra pritaikyta ir asmenims, turintiems regėjimo negalią. Čia veikia Lietuvos aklųjų bibliotekos paslaugų punktas. Akliesiems skirtas Brailio rašto spausdintuvas kartu su įlaminavimo įrenginiu ir lapų surišimo funkcija bei teksto skeneris, balsu įgarsinantis nuskenuotą tekstą. Šioje erdvėje taip pat yra lentynomis atitverta 16 vietų *Edukacijų erdvė*, skirta mokymams ar susitikimams su įvairiais menininkais, rašytojais, edukatoriais. Čia vyksta bibliotekos skaitytojų klubo „(Ne)keista skaityti“ knygų aptarimai, rankdarbių klubo „Svajingosios levandos“ užsiėmimai, kviečiami knygų autoriai, psichologai, biblioterapijos specialistai ir kt. veiklos.

- Šiaulių rajono žymiesiems žmonėms pagerbti įkurtoje *Šiaulių rajono šviesuolių erdvėje* bibliotekos lankytojai gali susipažinti su iškilų Šiaulių rajono kraštiečių kūryba, asmeniniais daiktais, rankraščiais, autografuotomis knygomis ir kt. Informacija apie juos pateikta taip, kad būtų prieinama ir įdomi įvairaus amžiaus žmonėms. Čia veikia interaktyvus edukacinis žaidimas „Skaitau, tyrinėju, atrandu“.

- *Biblioterapijos erdvėje* esančios priemonės pritaikytos bibliotekos vartotojų poilsiui, atsipalaidavimui, individualiam, savarankiškam sveikatinimuisi ir saviagnostikai. Šioje erdvėje vartotojai gali pasinaudoti esančiais biblioterapiniais rekomenduojamos literatūros sąrašais, kurie parengti pagal įvairius išgyvenamus psichologinius simptomus (nerimą, dirglumą, depresiją ir pan.). Čia skaitant pritaikytą literatūrą, jaučiant aromaterapijos kvapus, klausantis muzikos galima atsipalaiduoti, sumažinti nerimą, o ilgainiui – pagerinti savo sveikatą. Norintiems tonizuojančio, atpalaiduojančio, mažinančio įtampą, gerinančio kraujotaką poveikio siūloma kitokia įranga (masažinė kėdė-krėslas, garso įrašai, šviečiantys, vaizdiniai objektai ir kt.). Priklausomai nuo pasirinktos sveikatinimo programos, stimuliuojami pojūčiai ir keliamas darbingumas arba veikia raminamai, slopinamas nerimas, pagerinama nuotaika. Tokia erdvė, kaip pripažinta mokslininkų, daro teigiamą įtaką žmonių sveikatinimui, jų emocinei būklei. Visomis priemonėmis vartotojai naudojami savarankiškai.

- *Mokymų centras* – specializuota erdvi 16 kompiuterizuotų pertvaromis atskirtų darbo vietų patalpa, skirta informacinio (kompiuterinio) raštingumo ir kitokiems (užsienio kalbų ar videografikos kūrimo, projektavimo ir vaizdo kūrimo su 3D spausdintuvu) mokymams, seminarams, prezentacijoms. Erdvėje esantis projektorius ir didelis ekranas leidžia rengti aukšto lygio mokymus įvairiems specialistams bei gyventojams. Šioje erdvėje vyko anglų kalbos mokymai pradedantiesiems ir pažengusiesiems, kurių surengta 40. Surengti 55 medijų ir informacinio raštingumo bei kompiuterinio raštingumo mokymai.

- *Komandinio darbo erdvė* skirta tiems, kas ieško šiuolaikiškai įrengtos erdvės darbingiems pasitarimams, projektų rengėjų, verslininkų ar įvairių pomėgių klubų narių (iki 10–12 žmonių) susitikimams. Čia taip pat organizuojami edukaciniai užsiėmimai „Termolipdukų spauda“ jaunimui ir suaugusiesiems panaudojant turimą įrangą – vinilo ir kaitrinių plėvelių pjaustiklį (ploterį) bei kaitrinį presą. Šioje erdvėje edukaciniuose užsiėmimuose, paskaitose, mokymuose, metodiniuose pasitarimuose dalyvavo 250 lankytojų, dalyvių būta ir iš užsienio.

- Reprezentatyvioje poilsio erdvėje – *Apžvalgos aikštelėje* atsiveria graži miesto panorama, lankytojų netrūksta kiekvieną dieną. Šios erdvės interjerą puošia sieninis Kuršėnų miesto žemėlapis su pažymėtais lankytiniais miesto objektais bei trumpa informacija apie juos. Apžvalgos aikštelę lankytojai pamėgo kaip patrauklią bendravimo ir knygų skaitymo erdvę.

- -1 aukšte įkurta *Renginių salė* pasižymi modernia garso ir vaizdo perdavimo technika, čia taip pat įrengta galerinė erdvė su LED juostų apšvietimu. 2023 m. šioje erdvėje eksponuota 12 profesionalių menininkų ir fotografų parodų.

- Vasaros skaitykloje nuo birželio 1 d. iki rugpjūčio 31 d. vartotojai galėjo lankytis ir naudotis siūlomomis paslaugomis: leidinių skaitymas vietoje ir skolinimasis į namus, konstravimo priemonės,

stalo žaidimai ir kt. Vasaros skaitykloje organizuotos iniciatyvos „Atverk duris vasarai“ veiklos: užsiėmimai su šachmatais, stalo žaidimų rungtys, sensoriniai skaitymai ir kt. Vasaros skaitykla Kuršėnų miesto parke šaltuoju metų laiku veikia ypatingomis progomis: rudens gėrybių šventės metu rengti edukaciniai užsiėmimai su spalvotu smėliu, kalėdiniu laikotarpiu kvietėme apsilankyti ir nusifotografuoti baltoje ledo šalyje.

VB erdvių rodikliai pateikti 5 lentelėje.

5 lentelė

2023 m. VB erdvių rodikliai ir įsigytos priemonės, atnaujinimai

Eil. Nr.	Erdvė	Lankytojų skaičius	Naujai įsigytos priemonės, atnaujinimai
1.	Žiniasklaidos skaitykla	5879	Molbertai (14 vnt.) ir aliumininiai rėmeliai su antirefleksiniu stiklu (66 vnt.), skirti parodoms ir ekspozicijoms.
2.	Vaikų abonementas. Interaktyvi erdvė	5664	Virtualios realybės akiniai „Oculus“ (4 vnt.), šviesos ir garso eksperimentų rinkinys 4–7 m. vaikams, žaidimas <i>Pictionary Air</i> (piešimas ore), arkadinis žaidimas vaikams ir suaugusiesiems.
3.	Žaisloteka „Pumpurėlis“.	2087	<i>Feber</i> strateginis loginis žaidimas, tyrinėjimų staliukas, STEAM ugdymo priemonės: magnetinis šviečiantis konstruktorius-kulodromas, kaladėlės, vėrimo sagos, konstruktorius LaQ.
4.	Jaunimo kūrybos ir inovacijų erdvė	2906	Mokomasis robotas <i>Robloq Coopers</i> , 3D pieštukai (10 vnt.).
5.	Audiovizualinė studija	250	Vinilinės plokštelės (skaitytojo dovana, 7 vnt.)
6.	Suaugusiųjų abonementas. Edukacijų erdvė	6080	Interaktyvus Šiaulių rajono kontūro stalas apie šviesuolius, savidiagnostikos dėžutė (gliukomatis, diagnostinės juostelės, piršto pulsoksimetras, žastinis kraujospūdžio matuoklis), parengtas fotokoliažo sienelės nuotraukų aprašų segtuvas, taškavimo edukacijos priemonės.
7.	Šiaulių rajono šviesuolių erdvė	987	Atnaujinti QR kodai žaidimui „Skaitau, tyrinėju, atrandu“.
8.	Biblioterapijos erdvė	1013	Masažinė pagalvėlė, masažinis poilsio gultas, inovatyvus akių masažuoklis, profesionalus limfodrenažinis aparatas kojoms.
9.	Mokymų centras	495	Atnaujinta operacinė <i>Windows</i> sistema.
10.	Renginių salė	6550	Auditorinė įgarsinimo sistema, azūrinė sienelė su LED apšvietimu parodų galerijai, medžio imitacijos toršeras.
11.	Komandinio darbo erdvė	250	Medžio šakų imitacijos rūbų pakabos (2 vnt.).
12.	Individualaus darbo kambarys	59	Atnaujinta operacinė <i>Windows</i> sistema.
13.	Apžvalgos aikštelė	<i>nefiksuojama</i>	Lauko krėslai (4 vnt.).
14.	Lauko terasa	<i>nefiksuojama</i>	Lauko baldų komplektas ir skėčiai nuo saulės ir lietaus (2 vnt.).
15.	Amfiteatras	<i>nefiksuojama</i>	-

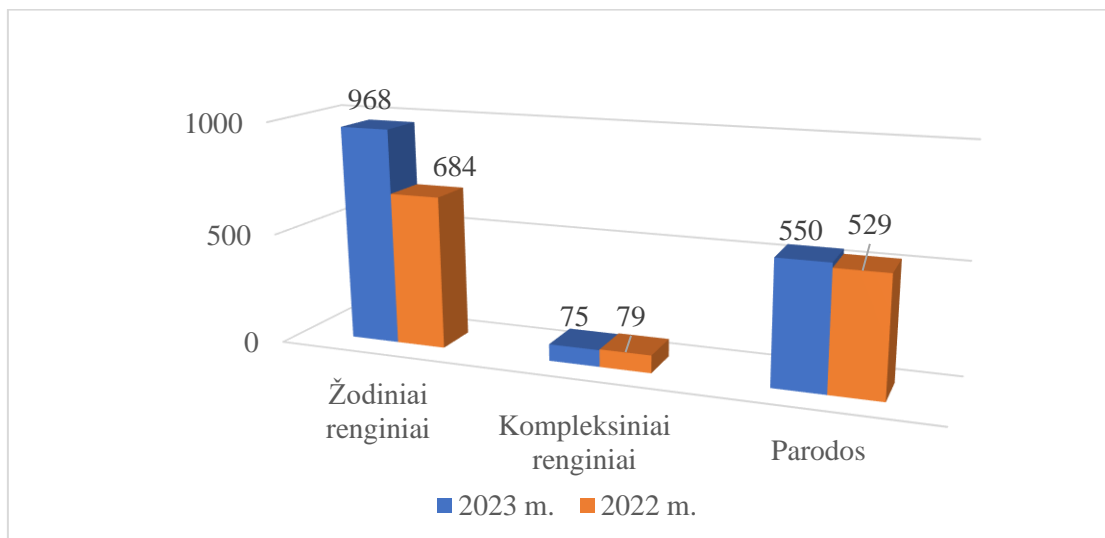
16.	Vestibiulis	<i>nefiksuojama</i>	Medžio masyvo stalas ir kėdės poilsiui ir užkandžiams, rakinamos rūbų spintelės (10 vnt.)
17.	Vasaros skaitykla (Kursėnų m. parke)	761	Konstravimo priemonės, mediniai stalo žaidimai.

Nuo 2020 metų biblioteka yra prisijungusi prie Apskričių viešųjų bibliotekų asociacijos iniciatyvos „Biblioteka visiems“. Šia iniciatyva siekiama plačiau atverti Lietuvos viešųjų bibliotekų duris skirtingų poreikių turintiems lankytojams. Tuo tikslu biblioteka aprūpinta sensoriniu gesintuvo rinkiniu, kuris padeda nusiraminti individualių pagalbos poreikių turintiems asmenims. Parengta bibliotekos socialinė istorija ir sukurtas sensorinis žemėlapis paskelbti bibliotekos interneto svetainėje www.srsvb.lt ir interneto puslapyje www.bibliotekavisiems.lt. Lankytojams siūloma galimybė atsisiųsti šias priemones el. paštu ir taip suteikti galimybę susipažinti su biblioteka dar prieš joje apsilankant, kas yra svarbu individualių poreikių turintiems asmenims. Šiam tikslui pasiekti taip pat pasitarnauja sukurtas virtualus turas po biblioteką, suteikiantis realų erdvės bei buvimo toje vietoje pojūtį bei leidžiantis pamatyti bibliotekos erdves fiziškai to padaryti negalintiems asmenims.

Be fizinių lankytojų, bibliotekos paslaugomis dar pasinaudojo 26450 interneto svetainės unikalių lankytojų.

Bibliotekos vartotojų medijų ir informacinio raštingumo ugdymui, mokymui naudotis paslaugomis, kompiuterine įranga ir kt. 2023 m. buvo skirta 400 valandų (skaitmeninio, medijų ir informacinio raštingumo grupiniai mokymai ir individualios konsultacijos).

Per ataskaitinius metus suorganizuoti 2086 įvairaus pobūdžio renginiai: 75 kompleksiniai, 968 žodiniai (iš jų 493 – edukaciniai užsiėmimai) ir 550 įvairių dokumentų, kolekcijų ir meno parodų (žr. 9 pav.). Šiuose renginiuose apsilankė 25608 lankytojai.

9 pav. Renginių pasiskirstymas pagal tipą 2022–2023 m.

Didžioji dalis rajono bibliotekų minėjo Nacionalinę Lietuvos bibliotekų, Šiaurės šalių literatūros, Suaugusiųjų mokymosi, MIRKT savaites, Tarptautinę vaikų knygos dieną. Aktyviai dalyvavo skaitymo skatinimo akcijoje „Vasara su knyga“, festivalyje „Nepatogus kinas“. Organizuoti susitikimai su rašytojais, aktorais, tautodailininkais, edukatoriais, tremtiniais, visuomenės veikėjais. Skaitytojai susitiko su Europos Parlamento nariu prof. Liudu Mažyliu, lietuviškų knygų autoriais Asta Jolanta Miškinyte, Kamile Birge, Rasa Sage, Ilona Ežerinyte, Jūrate Sučylaite bei kt.

Skatindama mažinti atskirtį tarp didžiųjų miestų ir regionų bei suteikti galimybę rajono gyventojams gauti aukštos kokybės kultūros paslaugas, dažnai prieinamas tik didžiuosiuose miestuose, ŠRSVB organizavo kino festivalio „Nepatogus kinas“ 2023 m. kino tiesiogines filmų peržiūras bei galimybę visą mėnesį bibliotekoje individualiai žiūrėti išskirtinius kino filmus.

Biblioteka, siekdama ugdyti ir stiprinti vaikų ir jaunimo skaitymo įgūdžius, per įvairius renginius, kūrybines dirbtuves skatino jų vaizduotę ir kūrybingumą, padėjo tobulinti informacijos paieškos įgūdžius sudarant kūrybingo laisvalaikio praleidimo galimybes bibliotekų vaikams ir jaunimui skirtose erdvėse. Kiekvienais metais biblioteka mini Tarptautinę vaikų knygos dieną. 2023 m. renginio metu Kuršėnuose paskelbtos vaikų nominacijos, ir vaikai apdovanoti knygomis. Po apdovanojimų surengtas susitikimas su knygos „Skruzdėliukas Nežiniukas“ autore Rasa Dmuchovskiene ir iliustratoriumi Gintaru Jociumi. Gruzdžių Augustino Griciaus bibliotekoje surengti daugiausiai skaitančių vaikų apdovanojimai ir teatralizuota valandėlė „Biblioteka – ne tik knygų namai“. Taip pat bibliotekoje antri metai organizuota knygų dovanojimo šventė, kurios metu labdaros ir paramos fondas „Švieskime vaikus“ dovanojo lietuvių autorių knygas švietimo įstaigoms ir bibliotekoms. ŠRSVB fondai pasipildė 1017 leidinių, skirtų mažiesiems. Taip pat du kartus (liepos ir rugpjūčio mėn.) organizuotos dviejų dienų dienos kūrybinės stovyklos vaikams „Veikliai veikli vasara“, jose dalyvavo 30 dalyvių.

Siekiant aktualizuoti skaitymą šeimoje, padedama jauniems tėvams įsisąmoninti ankstyvojo skaitymo svarbą ir suteikiama jiems reikalingų priemonių ir žinių. Biblioteka prisijungė prie ankstyvojo skaitymo projekto „Knygų startas“, kurio metu naujagimiams ir jų tėveliams dovanojamas ankstyvojo skaitymo skatinimo lauknešėlis (knygutės ir skaitytojo pažymėjimas mažyliui). Tėvai kiekvieną su mažyliu perskaitytą knygelę simboliškai pažymi lipduku esančiame bibliotekos plakate „Auginkime „Knygų starto“ pupelę kartu!“

Minint 2023 m. žymias datas, daug dėmesio skirta istoriko, rašytojo Simono Daukanto 230-osioms metinėms: ekslibrisų ir ikonografijų paroda „Simonas Daukantas ikonografijoje“ iš Jono Nekrašiaus ir Petro Kaminsko kolekcijų, netradicinė lietuvių kalbos pamoka su teisininku, kultūrologu, kraštotyrininku, ekslibrisų (knygos ženklų) kolekcininku Jonu Nekrašiumi, protmūšis „Simonas Daukantas“.

Siekiant skatinti visuomenę kritiškai vertinti internete pateikiamą informaciją, bibliotekininkai kvietė dalyvauti Pasaulinėje medijų ir informacinio raštingumo (MIRKT) savaitėje, kurios metu vartotojai dalyvavo virtualiame pabėgimo kambaryje, protmūšyje, mokymuose, transliacijose.

ŠRSVB skatina didesnę lankytojų įtrauktį įvairiais formatais. Norėdamos sužadinti susidomėjimą knygomis, rašytojais, kultūrinėmis veiklomis, ugdyti socialines, kūrybines kompetencijas, burti bendruomenes, bibliotekos siūlo prisijungti net prie 20 įvairių klubų ar būrelių veiklų (žr. 6 lentelę).

6 lentelė

ŠRSVB klubai / būreliai

Eil. Nr.	Tęsiama klubų / būrelių veikla
1.	Aukštelkės bibliotekos „Darbščiųjų rankų“ būrelis
2.	Bridų bibliotekos skaitytojų būrelis „Knygų žiurkės“
3.	Gruzdžių Augustino Griciaus bibliotekos eiliuotojų klubas „Girstulė“
4.	Gruzdžių Augustino Griciaus bibliotekos lėlių teatras „Stebuklingas lagaminas“
5.	Gruzdžių Augustino Griciaus bibliotekos vaikų dramos būrelis „Rudnosiukas“
6.	Kairių bibliotekos skaitytojų klubas „Jovaras“
7.	Kurtuvėnų bibliotekos lėlių teatras „Kurtinukai“
8.	Kurtuvėnų bibliotekos senjorų klubas „Mėtos“
9.	Šiupelių bibliotekos vaikų būrelis „Smalsučiai“
10.	Šiupelių bibliotekos moterų skaitytojų klubas „Jam nežinant“
11.	VB vaikų klubas „Smalsučiai“
12.	Žadžiūnų Jovaro bibliotekos literatūros mylėtojų klubas „Jovariečiai“
13.	Ginkūnų bibliotekos senjorų klubas „Gabija“
14.	Meškuičių bibliotekos poezijos, muzikos ir knygos gerbėjų klubas
15.	VB knygų mylėtojų klubas „(Ne)keista skaityti“
16.	VB rankdarbių būrelis „Svajingosios levandos“

2023 m. naujai įkurti klubai / būreliai	
17.	VB Robotikos būrelis
18.	VB Šachmatų būrelis
19.	Bubių bibliotekos aktyvių skaitytojų klubas „Draugystė“
20.	VB Anglų kalbos klubas

Glaudus bendradarbiavimas su rajono švietimo ir kitomis įstaigomis, bendruomenėmis padeda plėsti ŠRSVB veiklų populiarinimą ir sklaidą, edukaciniai užsiėmimai, kūrybinės dirbtuvės rengtos Vilniaus ir Šiaulių knygų mugėse, šventėse „Žolinė Kuršėnų dvare“, „Kuršėnai švenčia“ bei festivaliuose „Naisių vasara“, XIII teatrų festivalyje „Kartu“, Daugėlių bendruomenės festivalyje „Sveika, vasara!“ ir kt.

Pasirašyta 19 bendradarbiavimo sutarčių su Šiaulių rajono Kuršėnų sporto mokykla, Gruzdžių vaikų socializacijos centru, Jaunimo reikalų agentūra, Lietuvos jaunimo organizacijų taryba, Užimtumo tarnyba prie LR socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Šiaulių klientų aptarnavimo departamento Šiaulių miesto 1-uoju skyriumi ir kt. Pasirašytos 43 ketinimo bendradarbiauti projektuose sutartys su Gruzdžių krašto bendruomene, VšĮ Šiaulių rajono turizmo ir verslo informacijos centru, asociacija „Šiaulių rajono jaunų tėvų bendruomenė“, Šiaulių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuru, Šiaulių rajono savivaldybės etninės kultūros ir tradicinių amatų centru, Mažeikių r. savivaldybės viešąja biblioteka, Akmenės savivaldybės viešąja biblioteka ir kitomis VB, Šiaulių r. Ginkūnų Sofijos ir Vladimiro Zubovų progimnazija, motociklininkų klubu „Biesa“ ir kt.

Ataskaitiniais metais ŠRSVB dalijosi savo žiniomis ir patirtimi. VB Aptarnavimo skyriaus vedėjo pavaduotoja Karolina Kulevičienė dalyvavo Biblioterapijos konferencijoje, skaitė pranešimą tema „Vaikų ir jų tėvų kūrybinių veiklų įvairovė bibliotekoje“.

Ataskaitiniais metais 5 kraštotyros darbai parengti išnykusių kaimų tema, 3 darbai – prisiminimai apie krašto šviesuolius ir 7 – kitomis temomis. Intensyviai dirbta su turimomis fotografijų kolekcijomis, jos susistemintos ir aprašytos.

Šiaulių rajono gyventojams buvo sudarytos lygios galimybės naudotis teikiamomis nemokamomis ir mokamomis paslaugomis jų švietimui, etnokultūrinei, sociokultūrinei edukacijai, asmenybės ugdymui. Visų rajono bibliotekų lankytojai galėjo nemokamai naudotis internetu viešuose interneto prieigos taškuose (toliau – VIPT). Interneto seansų skaičius VB ir struktūriniuose teritoriniuose padaliniuose lyginant su praėjusiais metais išaugo 33 proc. ir siekė 14893. Biblioteka suteikė galimybę prisijungti prie 22 lietuviškų ir užsienio duomenų bazių (DB): *LIBIS*, *EBSCO Publishing* (kurioje prieinama 17 skirtingų mokslo šakų duomenų bazių), *Infoplex*, *BNS*, *Delfi plus*, *ELVIS*. Be to, buvo bendradarbiaujama su kitomis Lietuvos viešosiomis bibliotekomis, vykdytas tarpbibliotekinis dokumentų skolinimasis – išsiųsta 167 užklausos ir gauti 184 spaudiniai, ŠRSVB gavo 36 užklausas ir išsiuntė 34 originalus kitoms bibliotekoms. Silpnaregiams ir akliesiems į laikmenas atsiųsti 376 dokumentai.

Informacinių-bibliografinių užklausų skaičius išaugo 1149, lyginant su 2022 m. 2023 m. jų buvo gauta 7765, iš jų 1482 el. paštu ar kitomis el. priemonėmis. Atsakant į vartotojų pateiktas užklausas, naudojamos kartotekos, katalogai, enciklopedijos, informaciniai ir bibliografiniai leidiniai, elektroninis bibliotekos katalogas ir kitos duomenų bazės.

Kaip žinoma, Lietuvos visuomenė sensta, ne išimtis ir Šiaulių rajonas. Dėl to nestacionarus vartotojų aptarnavimas (knygų nameliai), knygnešystės paslaugos poreikis nedingsta. 2023 m. į ŠRSVB negalintiems ateiti žmonėms 109 knygnešiai nunešė 5805 leidinius. Visus metus leidiniais pildytos keturios lauko bibliotekėlės, Kuršėnų autobusų parko kelete autobusų įrengti knygų krepšiai.

ŠRSVB gavo pajamų už teikiamas mokamas paslaugas. Iš viso ataskaitiniais metais surinkta 7084 Eur, t. y. 43,8 proc. daugiau nei 2022 m. Iš jų: už kopijas – 740,56 Eur, už skaitytojų bilietus – 951,50 Eur, už edukacijas – 1122,00 Eur, už Kultūros paso edukacijas – 2907 Eur, už kt. paslaugas – 1362,94,00 Eur. Per 2023 m. bibliotekos vartotojams padaryta 10966 dokumentų kopijos, iš jų KB – 7432 vnt. Dažniausiai tai buvo e. bankininkystėje, e. deklaravimo sistemose sukurti įvairūs dokumentai, moksleivių, studentų darbai, asmeninių dokumentų, straipsnių iš periodikos kopijos ir pan.

Kultūros paso paslaugai buvo pateiktos 4 edukacinių programų paraiškos, kurios įtrauktos į Kultūros paso paslaugų rinkinį. 2023 m. ŠRSVB siūlė 24 edukacines programas, iš jų 16 pagal Kultūros paso edukacinę sistemą.

III SKYRIUS PARAIŠKOS PROJEKTAMS ĮGYVENDINTI

2023 metais ir toliau buvo vykdoma fondų bei naujų partnerių paieška, teikiami ir įgyvendinami projektai.

Lietuvos kultūros tarybos ir Šiaulių rajono savivaldybės finansuoti ir 2023 metais įgyvendinti projektai:

1. Papildytos realybės žaidimas „Kuršėnų gimtadienis kiTAIP!“ – projektas skirtas paminėti Kuršėnų miesto 460-ąjį gimtadienį ir Europos paveldo dienas, kurio metu buvo sukurta interaktyvi programėlė „paKURSĖNAUK“, turinti dvi versijas – žaidimo ir turistinę. Žaidimo tikslas – skatinti gyventojų ir miesto svečių susidomėjimą Kuršėnų miesto žymiais objektais. Įgyvendinant projektą buvo suorganizuota 10 interaktyvių orientacinių užsiėmimų ir istoriko Jono Kiriliausko paskaitų, kuriose dalyvavo 250 dalyvių. Šia programėle gali pasinaudoti kiekvienas norintis įdomiai ir informatyviai aplankyti Kuršėnus.

Finansavimo šaltiniai: Kultūros rėmimo programos lėšos – 6000 Eur; Šiaulių rajono savivaldybės projektų finansavimo programos lėšos – 2571 Eur. Kiti partneriai prie projekto tikslo įgyvendinimo prisidėjo žmogiškaisiais ištekliais, viešinimo paslaugomis, jų indėlis natūra – 200 Eur. Projekto įgyvendinimo laikotarpis nuo 2023-01-02 iki 2023-12-20.

2. Projekto „Antano Dilio fotografijos erdvinėje materijoje“ metu Šiaulių rajono savivaldybės Vytauto Vitkausko viešojoje bibliotekoje buvo atidarytos Antano Dilio (1932–2021) fotografijų parodos „Gyvenimo pareiga“ ir „Kryžių kalnas: 1987–1990“. Pirmoji paroda unikali erdvinio dizainu, o antroji, skirta Kryžių kalno monumentalumui, apima sovietinio „atšilimo, persitvarkymo“ laikmetį. Menines Kryžių kalno fotografijas užfiksavęs Antanas Dilys buvo bene pirmasis Sovietų Sąjungoje, išdrįsęs jas paskelbti. Projekte dalyvavo 2200 dalyvių.

Finansavimo šaltiniai: Kultūros rėmimo programos lėšos – 6500 Eur; Šiaulių rajono savivaldybės projektų finansavimo programos lėšos – 2786 Eur. Kiti partneriai prie projektų veiklų įgyvendinimo prisidėjo žmogiškaisiais ištekliais, viešinimo paslaugomis, jų indėlis natūra – 1000 Eur. Projekto įgyvendinimo laikotarpis nuo 2023-01-02 iki 2023-11-30.

Šiaulių rajono savivaldybės finansuoti ir 2023 metais įgyvendinti projektai:

1. „Emocinės stiprybės auginimas – sveikatos palaikymas bibliotekoje“. Projekto, kuris vykdytas Kairių bibliotekoje, metu siekta suteikti dalyviams žinių ir įgūdžių, kaip išlaikyti sveiką emocinį balansą savo kasdienybėje, spręsti psichines-emocines problemas, mokant atpažinti ir kontroliuoti savo jausmus, panaudojant įvairių terapinių užsiėmimų poveikį ir lektorių įtaigą, įgyvendinimui organizuotos šios veiklos: terapiniai užsiėmimai „Nerimo mažinimas naudojant biblioterapiją“, „Sveikata – svarbiausias turtas“, „Arbatos meditacija“, 4 paskaitos „Stresas – draugas ar priešas“, 2 spaudinių parodos. Šis projektas – svarbus žingsnis link bendruomenės sveikatos ir emocinės gerovės skatinimo rajone.

Projekto veiklose dalyvavo 160 dalyvių, taip pat buvo organizuojami vaizdo įrašų ir literatūros peržiūros apie streso, emocinio balanso valdymą.

Šis projektas finansuotas Šiaulių rajono savivaldybės projektų finansavimo programos lėšomis, indėlis natūra – 500 Eur. Projekto įgyvendinimo laikotarpis nuo 2023-01-01 iki 2023-11-30.

2. Projekto „Kartok²⁰ ir įsisavink“ tikslas – sveikos gyvensenos įgūdžių ugdymas, sveikatos stiprinimas kuriant sveikatai palankią fizinę ir psichosocialinę aplinką, organizuojant fizinės veiklos mokymus. Projekto metu buvo numatytos fizinį aktyvumą skatinančios veiklos, padėsiančios vykdyti mažėjančio fizinio aktyvumo prevenciją. Zumbos šokio treniruotės (po 4 kartus) vyko Šiaulių rajono savivaldybės Vytauto Vitkausko viešojoje bibliotekoje Kuršėnuose, Gruzdžių A. Griciaus ir Ginkūnų struktūriniuose padaliniuose. Vyko paskaitos apie emocinio streso valdymą, edukacinės veiklos su visuomenės sveikatos biuro specialistais, 2 paskaitos „Kaniterapija – mitai ir tikrovė“. Žmogaus pažinimui įsigytas muliažas-žaidimas. Taip pat VB buvo suorganizuotas

susitikimas su niufaundlendo veislės šunimi Froliu ir jo šeimininke. Projekto veiklose aktyviai dalyvavo VšĮ Dienos centro sutrikusio intelekto asmenims lankytojai. Projekte dalyvavo per 90 dalyvių.

Projektas finansuotas Šiaulių rajono savivaldybės projektų finansavimo programos lėšomis, indėlis natūra – 1100 Eur. Projekto įgyvendinimo laikotarpis nuo 2023-06-26 iki 2023-12-20.

3. Projekto „Užkardykite insultą ar infarktą“ tikslas – užkardyti infarkto, insulto ar cukrinio diabeto ligų kominių būsenų atsiradimo riziką kaimo gyventojams, aprūpinant nuo miesto nutolusias rajono bibliotekas pulsoksimetrais, kraujospūdžio bei glikemijos matavimo aparatais su diagnostiniais testais, masažuokliais ir supažindinant tų vietovių gyventojus su jų veikimo principais bei suteikiant jiems detalią ir naudingą informaciją apie sveiką gyvenimą, žalingų įpročių prevenciją, streso poveikį organizmui ir gresiančias sveikatos problemas.

Projekto metu organizuotos paskaitos: „Žolelės, uogelės mūsų širdelei“, „Širdies ir kraujagyslių ligos“, „Sveikatai palankios mitybos ypatumai širdžiai“, „Kaip bibliotekos turimos sveikatos diagnostikos priemonės gali mums padėti“, „Sveikas gyvenimo būdas – apsauga nuo ligų“, kurios surengtos Šiupelių, Kužių, Bubių, Raudėnų, Aukštelkės, Šakynos struktūriniuose teritoriniuose padaliniuose. Šiuo projektu bibliotekos išplėtė savo paslaugų sritį ir tapo ne tik žinių šaltiniu, bet ir skatina žmones rūpintis brangiausiu turtu – savo sveikata, suteikdamos nemokamas sveikatos diagnostikos priemones ir padėdamos žmonėms stebėti savo sveikatą, laiku reaguoti į galimus sutrikimus, taip prisidedamos prie sveikesnės bendruomenės kūrimo. Dalyvavo 280 dalyvių.

Šis projektas finansuotas Šiaulių rajono savivaldybės projektų finansavimo programos lėšomis, indėlis natūra – 1680 Eur. Projekto įgyvendinimo laikotarpis nuo 2023-05-01 iki 2023-12-15.

4. Projektas „Vienas prieš vieną“ orientuotas į turiningo ir prasmingo laisvo laiko leidimą lauke, suburiant bendruomenės jaunimą, ypač patiriantį socialinę atskirtį artimoje aplinkoje, bendrai šviečiamajai, kritinio mąstymo ir kūrybinei veiklai. Projekto įgyvendinimo metu, kuris truko 6 mėnesius, didinant Kuršėnų jaunų žmonių socialinę integraciją, ugdant jų bendruomeniškumą ir kūrybiškumą įgūdžius, sukurta neformali, mobili bibliotekos lauko šachmatų erdvė.

Projekto metu bendruomenės jaunimas buvo kviečiamas dalyvauti paskaitoje, kurios metu VšĮ Lietuvos šachmatų mokyklos lektorius interaktyviai pateikė įdomių faktų apie šachmatus, buvo organizuota susitikimų su savanoriais, kurie dalijosi savo gerąja patirtimi apie šachmatų žaidimo subtilybes, dalyvavo turnyre. Bibliotekos darbuotojos parengė viktoriną, kurios metu buvo galima pasitikrinti paskaitos ir praktinių susitikimų metu įgytas žinias. Įkurta jaunimo lauko erdvė buvo labai praktiška ir mobili, nes ji keitė savo lokaciją: šachmatais mokytis žaisti buvo galima bibliotekos lauko terasoje, amfiteatre, miesto parke esančioje Vasaros skaitykloje, taip pat šachmatų žaidimas buvo populiarinamas ir miesto švenčių, jaunimo renginių metu (pėsčiųjų tilto žaliosiose erdvėse).

Projekto tikslinė grupė: Kuršėnų šeimos namų jaunimas, socialinės rizikos šeimų jaunimas, jaunimas, besimokantis Kuršėnų mokyklose ir Kuršėnų bendruomenės jaunimas, Šiaulių rajono kitų miestelių jaunimas. Dalyvavo 110 dalyvių.

Šis projektas finansuotas Šiaulių rajono savivaldybės projektų finansavimo programos lėšomis, indėlis natūra – 1000 Eur. Projekto įgyvendinimo laikotarpis nuo 2023-05-01 iki 2023-10-31.

2023 m. Lietuvos kultūros tarybai pateiktos 8 projektų paraiškos, gavus finansavimą projektai bus įgyvendinami 2024 metais: „Ženkla, įprasminantys Zubovų paslaptį“; Papildytos realybės žaidimas „ESi Šiaulių rajone“; „Skirtingai vienodų suARTėjimai“; „Etno-folk bangos“; „Nuo juostelės ant ekrano“; „Žaisloteka „Pumpurėlis“ – mažųjų kūrėjų planeta“; „Nuo bitininko iki poeto“; „Knygos „Šiaulių rajono bibliotekų istorija – ištakos ir dabartis“ 2 dalies leidyba“.

Taip pat pateiktas projektas Valstybinei lietuvių kalbos komisijai „Pažvelk pro kalbininko Vytauto Vitkausko akinius“. Projektas teiktas Lietuvių kalbos prestižo stiprinimo programai ir skirtas plėtoti lietuvių kalbos, kultūros ir tapatybės tyrimus (rengti konferencijas, diskusijas, straipsnių rinkinius, monografijas ir kt. leidinius).

Trečius metus iš eilės biblioteka prisijungia prie Šiaulių rajono savivaldybės kultūros centro rengiamos etnokultūrinės stovyklos „Koks kraštas – toks ir raštas 2023“. VB ir Kurtuvėnų bibliotekos padalinio darbuotojai vedė edukacinius užsiėmimus, kūrybines dirbtuves.

2023 m. ŠRSVB dalyvavo partnerio teisėmis kitų institucijų projektuose:

- The Duke of Edinburgh's International Award (DofE) programoje. Tai pasaulyje pirmaujanti neformaliojo švietimo programa, skirta jaunimui nuo 14 iki 24 metų. Programos esmė – įveikti asmeninius iššūkius, kurie suteiktų praktinių gyvenimiškų ir karjerai naudingų įgūdžių, ugdytų drąsą, atsakingą ir visapusišką asmenybę.

- „Pelloplast“ tyrimo projekte. Tyrimo metu siekiama išsiaiškinti, kiek efektyviai papildoma knygų viršelių danga pailgina knygų gyvavimo laiką. Knygos yra aplenkiamos Suomijoje įkurtos „Pelloplast“ įmonės neatlygintinai suteikta apsaugine plėvele. Atlikti du knygų vertinimai: sausio 26 d. ir rugsėjo 9 d. Pagal projekto rengėjų sudarytus tyrimo kriterijus vertintas kiekvienos knygos kampų, viršelių ir nugarėlės mechaninis pažeidimas, cheminis bei ultravioletinis poveikis.

- Šiaulių rajono savivaldybės socialinių paslaugų centro Bendruomeninių šeimos namų projekte „Kompleksinės paslaugos (KOPA)“. Nuo rugsėjo 12 d. iki lapkričio 14 d. kiekvieną antradienį Gruzdžių Augustino Griciaus bibliotekoje vyko dailės terapijos grupių paaugliams „Širdies lobių žemėlapis“ ir senjorams „Kelionė į save“ užsiėmimai. Net 10 antradienių dvi senjorų ir dvi paauglių grupės pasikeisdamos dalyvavo dailės kūrybos procesuose, padedančiuose išlaisvinti, išreikšti, suvokti savo emocijas, jausmus, išdrišti ištarti juos garsiai, nesigėdyti skaudžių prisiminimų, netekčių ašarų.

- Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešosios bibliotekos projekte „Istorijos konstravimas ir pažinimas su LEGO®“. Projekto tikslas – inovatyviomis neformaliojo švietimo veiklomis skatinti moksleivius domėtis savo krašto ir Lietuvos istorija, jos įvykiais, asmenybėmis bei istoriniu-kultūriniu paveldu, taip pat lavinti kūrybiškumą, informacijos apdorojimo ir komunikacijos kompetencijas. Edukaciniai užsiėmimai, surengti Kuršėnų Lauryno Ivinskio gimnazijos devintokams, skatino pilietiškumą, domėjimąsi savo krašto ir Lietuvos istorija, reikšmingų istorijos faktų suvokimą, prisidėjo prie tautinio identiteto stiprinimo.

- Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešosios bibliotekos projekte „Kas namelyje gyvena: kūrybinės pasakų teatro dirbtuvės“. Projekto tikslas – skatinti jaunosios kartos domėjimąsi nematerialiuoju kultūros paveldu, ankstyvąjį skaitymą, vaikų ir tėvų bendravimą ir bendradarbiavimą per interaktyvias kūrybines neformaliojo švietimo veiklas. Edukaciniai užsiėmimai rengti Kuršėnų lopšelio-darželio „Nykštukas“ ugdytiniais. Užsiėmimų metu vaikai susipažino su lietuvių liaudies pasakomis ir jų veikėjais, buvo lavinama jų smulkioji motorika, kūrybinė raiška, bendravimo ir komandinio darbo, viešojo kalbėjimo įgūdžiai.

- Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešosios bibliotekos projekte „Šiaulių knygų mugė 2023“. Šiaulių knygų mugė jau yra tapusi tradiciniu renginiu, kurio metu vietos bendruomenei ir svečiams pristatomos literatūros naujienos, rengiamos interaktyvios edukacinės pramogos, skaitymo akcijos ir kt. Šio renginio išskirtinumas regiono kultūriniame kontekste atsiskleidžia per orientavimąsi į skaitymo skatinimą ir literatūros populiarinimą bei su literatūra susijusių kultūrinę-edukacinę veiklą.

- Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešosios bibliotekos Švietimo srities darbuotojų mobilumo projekte. Šio projekto tikslas yra spręsti su kvalifikaciniais poreikiais susijusias bibliotekų specialistų problemas, išskylančias kuriant ir plėtojant profesionalias, kokybiškas ir inovatyvias suaugusiųjų neformaliojo švietimo veiklas Šiaulių ir Telšių apskričių viešosiose bibliotekose.

Projektinė veikla – svarbi bibliotekos veiklos sritis, padedanti pritraukti papildomų lėšų, pasiekti užsibrėžtų tikslų, plėsti ir tobulinti paslaugas bendruomenei.

Šiaulių rajono savivaldybės Vytauto Vitkausko
viešosios bibliotekos 2023 m. metinio veiklos
ataskaitų rinkinio
1 priedas

**ŠRSVB STRUKTŪRINIŲ TERITORINIŲ PADALINIŲ SĄRAŠAS
IR PAGRINDINIAI VEIKLOS RODIKLIAI**

Eil. Nr.	KB	Registruotų vartotojų skaičius	Dokumentų išduotis	Renginių skaičius	Apsilankymų (lankytojų) skaičius	Etatų skaičius
1.	Aukštelkės	152	2714	41	3007	1
2.	Bazilionių	156	3882	33	2115	1
3.	Bridų	70	2167	39	1775	0,5
4.	Bubių	306	7585	71	4892	1
5.	Drasučių	104	2628	41	1147	0,5
6.	Gilaičių	95	2241	28	905	0,33
7.	Gilvyčių	83	2451	19	1226	0,5
8.	Ginkūnų	335	8745	73	3875	1
9.	Gruzdžių Augustino Griciaus	385	9490	137	9277	2
10.	Kairių	320	8359	71	3449	1
11.	Kurtuvėnų	174	5180	79	4236	1
12.	Kužių	289	8914	64	4502	1,17
13.	Meškuičių	412	5493	41	3270	1
14.	Naisių	132	3585	53	2795	1
15.	Paežerių	76	3052	38	1053	0,5
16.	Raudėnų	163	4946	46	2447	1
17.	Romučių	85	2605	35	1116	0,5
18.	Šakynos	122	2672	26	1715	0,5
19.	Šiupylių	97	3784	28	1465	0,5
20.	Varputėnų	115	2936	32	1319	0,5
21.	Verbūnų	121	4364	43	2005	0,5
22.	Voveriškių	146	2615	34	2631	0,5
23.	Žadziūnų Jovaro	114	3317	40	1430	0,5
24.	Žarėnų (knygų išdavimas)	9	377	0	199	0

Šiaulių rajono savivaldybės Vytauto Vitkausko
viešosios bibliotekos 2023 m. metinio veiklos
ataskaitų rinkinio
2 priedas

**INFORMACIJA APIE VADOVAUJAMAS PAREIGAS EINANČIŲ ASMENŲ
ATLYGINIMĄ PER ATASKAITINIUS METUS**

Eil. Nr.	Pareigų (pareigybės) pavadinimas	Eur, ct					
		Bazinis atlygini- mas	Priemokos	Priedai	Premijos	Kitos išmo- kos*	Iš viso
		1	2	3	4	5	6 = 1 + 2 + 3 + 4 + 5
1.	Direktorius	28938,17			2418,00	3862,18	35218,35
2.	Direktoriaus pavadootojas	25326,65	742,42		2000,00	2151,62	30220,69
3.	Informacijos ir vadybos skyriaus vedėjas	17874,17	3463,39		500,00	2329,82	24167,38
4.	Dokumentų ir materialinių išteklų valdymo skyriaus vedėjas	20720,51			1600,00	1731,36	24051,87
5.	Aptarnavimo skyriaus vedėjas	21207,21			1600,00	2702,74	25509,95
6.	Aptarnavimo skyriaus vedėjo pavadootojas	18494,93			1400,00	1391,51	21286,44

* Kitos išmokos – kintamoji dalis, kompensacija už nepanaudotas atostogas, neatskaičius mokesčių.